

LOHJANPORTIN SEURAKUNTAKOTI OLOHUONEEKSI MYÖS NUORILLE?

Alueuön mahdollisuuksia etsimässä

Milja Hakava ja Tanja Mäkelä
Opinnäytetyö, kevät 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonin suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Hakava, Milja ja Mäkelä, Tanja. Lohjanportin seurakuntakoti olohuoneeksi myös nuorille? Aluetyön mahdollisuuksia etsimässä. Järvenpää, kevät 2010, 71 s. 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Järvenpää. Sosiaali-alan koulutusohjelma, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Tämä opinnäytetyö on produktio. Työn tavoitteena oli selvittää aluetyön mahdollisuuksia Lohjan seurakunnassa. Alueeksi valikoitui uudehko asuinalue Pohjois-Lohjalla. Vuonna 2003 alueelle rakennettiin seurakuntakoti, kirkko keskelle kylää, koulun ja päiväkodin naapuriin. Koottiin kappelineuvosto työntekijöistä, kyläyhdistyksen jäsenistä sekä alueen asukkaista. Neuvoston tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa alueen tarpeisiin vastaavaa toimintaa. Odotukset uutta toimintaa kohtaan olivat suuret. Säännöllisenä viikoittaisena seurakunnan toimintana alkoivat päiväkerho ja perhekerho. Iltaisin talon edustalla ja pihalla kokoontuivat nuoret, jotka jättivät jälkeensä sotkua. Heille sisätiloissa ei ollut toimintaa. Myöskään diakoniatyön säännöllistä toimintaa, päivystystä lukuun ottamatta, ei ollut mahdollista järjestää, sillä alueelle ei kyetty osoittamaan omaa viranhaltijaa.

Yhteistyötä ryhdyttiin tekemään kappelineuvoston kanssa. Haluttiin selvittää olisiko mahdollista aktivoida asukkaita itse toimimaan alueellaan nuorten hyväksi. Tarjottiin mahdollisuus tulla ideoimaan ja toteuttamaan seurakuntakodille nuorten kahvilaa, joka toimisi pääosin vapaaehtoisvoimin. Kokeilun innoittajana oli toisaalla Lohjalla seurakunnan tiloissa vapaaehtoisvoimin toimiva Keskiviikkokahvila, joka kokosi viikoittain yhteen useita kymmeniä lapsia, nuoria ja aikuisia.

Tässä työssä edettiin yrityksen ja erehdyksen kautta ihmisiä etsien, kuunnellen ja haastatellen sekä uusia työtapoja kokeillen. Sitä tehtiin Lohjan seurakunnan suostumuksella ja tuella. Pohdittiin nuorten pahoinvointia, diakonia- ja aluetyön tarvetta ja mahdollisuuksia vastata siihen sekä yhteisöllisyyden ja vapaaehtoistoiminnan merkitystä ja mahdollisuuksia olla lievittämässä sitä. Aluetyö vaatii tekijöiltään pitkäjänteisyyttä ja innostusta. Keväällä 2010 kahvila on avoinna lähes viikoittain. Mukana on kolme vapaaehtoista aikuista, mutta nuoria vain kourallinen. Työ alueella jatkuu, suuntaa tarkistetaan.

Asiasanat: aluetyö, nuoret, vapaaehtoistoiminta, yhteisöllisyys, produktio

ABSTRACT

Hakava, Milja and Mäkelä, Tanja.

Could the Church Community Center of Lohjanportti Become a Living Room for the Young? Looking for Possibilities for Community Work.

71 p., 3 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Work. Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a production. The aim of the study was to search for possibilities of community work in the Parish of Lohja. A relatively new neighbourhood in North Lohja was chosen as the area where the production was carried out. In 2003 a church community centre was built. A chapel council which included employees of the parish, people from village union and residents of the area was aggregated. The purpose of the council was to plan and to arrange activities that were needed in the area. As regular activities church club for little children and church family club for adults and children were started. In the evenings young people gathered in front of the house and in the yard because there was nothing organized for them in the centre. It resulted among other things in problems with tidiness. There were no regular activities of diaconal work either, except consultation of deacon once a week.

Co-operation between students and the chapel council began. The aim was to find out whether it would be possible to activate inhabitants to act in their area for themselves and for the young. A gathering where people could compose and begin to act for the youth café was arranged. The inspiration for the experiment came for Keskiyökkökahvila which weekly gathers tens of children, young people and adults elsewhere in the of Parish of Lohja. Volunteer adults are running the café.

This production was a description of a start of a long process. Youngsters' needs and whether diaconal and community work could do something to help the young was pondered. In addition, the purpose of sense of community and possibilities of voluntary work were discussed. The people who do community work have to be patient and devoted. In spring 2010 the youth café has been open almost every week. There are three volunteer adults, but only a handful of youngsters. The work continues, however, the direction must be verified.

Keywords: community work, youth, voluntary work, sense of community, production

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1	ALUETYÖN TARPEET JA MAHDOLLISUUDET	8
1.1	Yhdyskuntatyön juurilla	8
1.2	Yhdyskuntatyötä 2000-luvulla	9
1.3	Aluetyö kirkon yhdyskuntatyötä	13
1.3.1	Diakoninen työote kirkon toiminnassa	13
1.3.2	Lohjan seurakunta ihmisten kesellä.....	15
1.3.3	Aluetyötä Lohjan seurakunnassa	16
2	NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	22
2.1	Nuoruusiän kehitykselliset tehtävät.....	22
2.1.1	Nuori ja perhe.....	22
2.1.2	Nuori ja kaverit	23
2.1.3	Nuorten päihteiden käyttö	24
2.1.4	Syrjäytynyt nuori.....	24
2.2	Lohjan nuorisotoimi.....	25
2.2.1	Kouluterveyskysely.....	27
3	OSALLISTUJAKSI JA TOIMIJAKSI, VAPAAEHTOISEKSI	29
3.1	Vapaaehtoistoiminnan periaatteita.....	30
3.2	Nuoret ja aikuiset vapaaehtoistojoina.....	31
3.3	Vapaaehtoistojoiden rekrytointia	33
4	KAIPUU YHTEISÖLLISYYTEEN.....	35
4.1	Aikuiset malleiksi hyvän tekemiseen ja arvojen siirtoon.....	35
4.2	Sanoista tekoihin yhteisöllisyyden puolesta	36
4.3	Arjen teologiaa.....	39
5	PROSESSIN KUVAUS.....	42
5.1	Idea alkaa itää	42
5.2	Muijalan alue.....	43
5.3	Toiminnan suunnittelua seurakuntakodin ensivuosina.....	45
5.4	Opiskelijat uudella innolla kehittämään seurakuntakodin toimintaa	47
5.5	Yhteistyökumppanit koolla	47
5.6	Uudelleen suuntautumista; aluetapahtumasta nuorten kahvilaan	49

5.6.1	Mainostusta ja toteutuksen hiontaa	49
5.6.2	Ideointi-ilta.....	52
5.7	Katupalvelu Kartsan matkassa Muijalassa.....	53
5.8	Gallupia K-marketilla.....	54
5.8.1	Pohdintaa vastausten pohjalta	55
5.8.2	Miten tästä eteenpäin?	56
5.8.3	Tihutöitä Muijalassa ja lähialueilla	57
6	POHDINTA.....	59
	LÄHTEET.....	62
	LIITTEET	66

LIITE 1: Toiveita ja ajatuksia mahdollista nuorten kahvilaa kohtaan

LIITE 2:Vastauksia kyselyyn K-marketilla

LIITE 3: Mieliopidekirjoitus

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme on produktio, joka koostuu aluetyön kehittämiseen tähtäävän kokeilumme kuvauksesta sekä teoreettisesta osuudesta, jossa tutkimme aluetyön kehittämistä yhdyskuntatyön, evankelisluterilaisen kirkkomme strategian, vapaaehtoistoiminnan ja nuorten näkökulmista. Vastauksia etsimme seuraaviin kysymyksiin: onko seurakunnan aluetyölle tarvetta ja mahdollisuutta Muijalassa, pienessä kaupunginosassa Pohjois-Lohjalla, innostuvatko alueen asukkaat ja muut toimijat ja ketkä erityisesti hyötyisivät aluetyöstä.

Olemme molemmat työskennelleet Lohjan seurakunnan lapsi- ja perhetyössä ja toistemme suunnitelmista tietämättä lähteneet yhtä aikaa hakemaan uusia mahdollisuuksia työmme ja ammatillisuutemme kehittämiseen opintojen kautta. Uudehko Lohjanportin seurakuntakoti palvelee erittäin hyvin alueen lapsiperheitä arkisin päiväsaikaan, mutta etenkin iltaisin toivoisimme sen voivan olla myös eri-ikäisten asukkaiden kohtaamisen ja toiminnan paikkana.

Teoreettisen osuuden ensimmäisessä osassa pohdimme yhdyskuntatyön ja erityisesti seurakunnan yhdyskuntatyön, aluetyön, mahdollisuuksia kirkon yleisen sekä diakonia- ja yhteiskuntatyön strategioiden valossa. Kuvaamme myös tutkimuksen kohteena olevan Lohjan seurakunnan muuta alueellista toimintaa ja erityisesti kohderyhmämme, varhaisnuorten ja nuorten toimintaa. Tarkastelemme tutkimuksia vapaaehtoistoiminnasta, jota erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä seurakunnissa kipeästi kaivattaisiin lisää. Kadonneen yhteisöllisyyden kaipuu ja toisista välittäminen ovat myös teemoina työssämme. Nuoruutta elämänvaiheena kehitystehtävineen sekä vanhemmuutta moniarvoisessa ajassamme tarkastelemme lähteiden pohjalta.

Työn jälkimmäisessä osassa kuvaamme kertomuksenomaisesti kehittämisideoamme, nuorten kahvilan käynnistämisen, haastavia vaiheita. Työmme aineiston keruun muotoina ovat olleet muun muassa osallistuva havainnointi, päiväkirjan kirjoittaminen ja katukyselyn toteuttaminen.

Samoihin teemoihin liittyviä opinnäytetöitä ovat tehneet muutkin. Sosionomi-diakoni Reija Arola teki 2008 opinnäytetyönään toimintatutkimuksen yhteisöllisyyden ja osallisuuden toteutumisesta kahdessa Vantaankosken seurakunnan kahvilaolotilassa. Opinnäytetyön nimi on Yhteisöllisyys kahvilatoiminnassa, yhteisöllisyyden tarkastelua Vantaankosken seurakunnan kahdessa kahvilaolotilassa ja sen merkityksen selvittämistä toiminnassa mukana oleville. Sosionomikirkonnuorisotyönohjaajat Milla Puharinen ja Jenni Tarpila toteuttivat Järvenpään seurakunnassa diakonisen toimintaryhmän seitsemäsluokkalaisille opinnäytetyönään 2006. Työ on produktio ja sen nimi on Seiskaset, diakoninen toimintaryhmä seitsemäsluokkalaisille.

Myös sosionomi-kirkonnuorisotyönohjaaja Jutta Väisänen teki 2008 tuotannon opinnäytetyönään. Työssään Torstaimesta – varhaisnuorten diakoninen kerho Jutta kuvasi kerhon toimintaa ja laati yhteistyössä vapaaehtoisten kahvila-aikuisten sekä diakoniatyöntekijän kanssa kansion kahvilan yhteisistä pelisäännöistä. Kirkon etsivää nuorisotyötä sen sijaan käsitteli sosionomi-diakoni Arja Lehiköisen tuotanto 2008. Opinnäytetyön nimi on Palveluoperaatio Saapas, mitä ja miksi? –Materiaalin uudistaminen. Työ oli Nuorten Keskuksen tilaustyö uusista toimintaohjeista Saappaan työntekijöille ja vapaaehtoisille muun muassa uuden lastensuojelulain tultua voimaan 1.1.2008. Kaikki opinnäytetyöt löytyvät Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyöpankista.

1 ALUETYÖN TARPEET JA MAHDOLLISUUDET

1.1 Yhdyskuntatyön juurilla

Marianne Nylund (2008, 83) määrittelee yhdyskuntatyön ja yhteisösosiaalityön keskeiseksi periaatteeksi työntekijän jalkautumisen ihmisten keskuuteen, kentälle. Kentän kohtaamispaikka voi olla esimerkiksi lähiö, asukastila, kansalaistalo tai yhdistyksen toimitila, mutta välttämättä konkreettista tilaa ei tarvita. Työtä voidaan tehdä yhteisöissä ja verkostoissa jonkun ryhmän kanssa ja sen hyväksi. Aluetyö on yksi yhdyskuntatyön, useista nimistä. Googlessa hakusanalla aluetyö löytyi 100 osumaa. Useimmat osumat kertoivat seurakuntien ja järjestöjen toiminnassa tehtävästä aluetyöstä. Myös me tarkoitamme aluetyöllä yhdyskuntatyön periaatteiden mukaista paikallista toimintaa alueen asukkaiden hyväksi yhdessä heidän kanssaan. Mukaan pyritään saamaan asiasta kiinnostuneet asukkaat, julkinen sektori sekä kolmannen sektorin toimijat. Ulla Jokelan (2001, 102) mukaan yhdyskuntatyö on enemmän kuin työskentelytapa. Se on ennemminkin asenne tai tapa tarkastella asioita kokonaisvaltaisesti.

Kirsi Juhilan (2006, 126-128) mukaan yhteisösosiaalityön juuret ovat Jane Addamsin settlementtityössä 1900-luvun alkupuolella, jolloin työntekijä asui apua tarvitsevien keskuudessa. Edelleen yhteisösosiaalityötä tehdään ihmisten keskellä olemassa olevien verkostojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaalityö on yhtenä toimijana muiden yhteistyökumppaneiden joukossa tai se voi myös olla yhteisösosiaalityön toteuttaja. Kirsi Juhlia pohtii, tulevatko työtavassa todella kaikki yhteisöt huomioiduksi vai muodostuuko joistakin marginaalisista yhteisöistä alakulttuureja, jotka eivät aktiivisesti syystä tai toisesta osallistu yhteistyöhön ja jotka käyttäytymisellään häiritsevät tai tuottavat harmia valtavirtakulttuurille. Valtavirtakulttuuriin kuuluviksi Kirsi Juhila määrittelee esimerkiksi jonkin asuinalueen lapsiperheet, eläkeläiset ja viranomaiset ja alakulttuuriin kuuluviksi esimerkiksi maahanmuuttajaryhmät tai nuorisojengit. (Juhila 2006, 126-128.)

Parhaimmillaan yhteisösosiaalityö tai yhdyskuntatyö toimii sillanrakentajana valtavirtakulttuurin ja alakulttuurin välillä. Työtä ohjaa usko ihmisten ja yhteisö-

jen omiin mahdollisuuksiin ja voimavaroihin. Uudenlaisia toimintamalleja kehitetään ihmisten kesellä heidän kanssaan. (Mt. 128-129.)

Yhdyskuntatyö laajeni järjestöjen aktiivisen toiminnan ansiosta Suomessa 1970-luvulla. Yhdyskuntatyötä tehtiin useissa uusissa lähiöissä. Tavoitteena oli ennaltaehkäistä sosiaalisia ongelmia ja tuoda sosiaalipalvelut lähelle asukkaita sekä vastata heidän tarpeisiinsa. Tavoitteena oli myös luoda aitoa vuorovaikutusta asukkaiden, viranomaisten ja päätöksentekijöiden välille. Vasta 1980-luvun alussa sosiaalihuoltolaissa (17.9.1982/710, 18§) määriteltiin sosiaalityön yhdeksi tavoitteeksi ylläpitää ja edistää yhteisöjen toimivuutta ja sosiaalihuoltoasetuksessa (29.6.1983/607,7.§) nostettiin yhdyskuntatyö yhdeksi sosiaalityön menetelmäksi yksilö- ja perhetyön ja hallinnollisen työn rinnalle. Kirkon piirissä yhdyskuntatyötä tehtiin ensin sosiaalieettisen työn ja lähiötyön nimellä, mutta nykyään työmuodosta puhutaan yhdyskuntatyönä. Ruotsissa sosiaalitieteilijät pitivät naapurustotyötä, yhdyskuntatyön muotoa, sopimattomana kerrostalonaapurustoihin. Heidän mukaansa se toimi pikemmin sosiaalisena kontrolloijana kuin yhteisöllisenä tukena. (Roivainen 2008, 26-27.)

1.2 Yhdyskuntatyötä 2000-luvulla

1990-luvun lopulla yhdyskuntatyö sai rinnakkaisnimikkeikseen yhteisötyön ja yhteisösosiaalityön. Irene Roivaisen (2006, 23-28) mukaan 2000-luvun alkuvuosina on enää hankala löytää yhdyskuntatyön nimellä työmuotoa tai yhdyskuntatyön tekijöitä. Ainoastaan kolmen kaupungin, Espoon, Helsingin ja Tampereen, kotisivuilta Roivainen löysi tietoa kunnallisesta yhdyskuntatyöstä. Espoossa yhdyskuntatyötä on tehty kauan nuorisotoimessa, sitten sosiaalitoimessa ja 2000-luvulla opetus- ja kulttuuritoimessa. Helsingissä yhdyskuntatyö on osa sosiaalityön työmuotoja lähiöprojekteissa ja aluetyönä lähiöasemilla. (Roivainen 2006, 23-28.)

Tampereen kaupungin kotisivuilla todetaan, että yhdyskuntatyön työmuotoja ovat asukastyö, aktivointi- ja organisointityö, kohderyhmätyö, projektityö sekä suunnitteluun ja päätöksentekoon vaikuttaminen. Yhteisösosiaalityö määritellään suunnitelmalliseksi ja tavoitteelliseksi muutostyöksi, johon eri alojen viranomaiset ja työntekijät voivat osallistua oman työn ohessa tai päätoimisesti yhdessä asukkaiden kanssa. (Tampereen kaupunki i.a.)

Yhdyskuntatyötä tehdään Tampereella muun muassa Hervannan alueella yhteistyössä asukkaiden, yhdistysten ja organisaatioiden kesken asukkaiden tarpeista lähtien. Tavoitteena on parantaa alueen sosiaalista toimintaa ja voimavaroja. Yhteyshenkilönä toimii sosiaalityöntekijä. Kohtaamispaikkana on Kansalaistalo Mansikkapaikka, joka on perustettu vuonna 1995. Se on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys, eikä siis tavoittele voittoa. Mansikkapaikan toimintaa rahoittaa Tampereen kaupunki ja vakituisia työntekijöitä ovat toiminnanjohtaja ja ohjaaja. Mansikkapaikka työllistää myös pitkäaikaistyöttömiä palkkatuella ja työelämävalmennuksessa kerhonohtajiksi, siivoojiksi ja keittiötyöntekijöiksi sekä ottaa opiskelijoita työharjoitteluun. (Tampereen kaupunki i.a.)

Mansikkapaikka on kohtaamispaikka eri-ikäisille, erilaisissa elämäntilanteissa oleville alueen asukkaille. Sen toiminta on tarkoitettu kaikille, ei tietyille ongelmaryhmille, kuten yhdyskuntatyön periaatteisiin kuuluu. Mansikkapaikassa tarjotaan lounas ja siellä toimii kaikille avoin kahvila sekä kokoontuu erilaisia avoimia ja suljettuja ryhmiä. Toiminnanjohtaja Mari Toivonen kuvaa asiakkaan saanoin Mansikkapaikkaa hengähdyspaikaksi arjen keskellä, mutta valottaa artikkelissaan sen haasteellista kamppailua olemassa olon oikeudesta. Haastetta on tuottanut asukkaiden vastustus alkuaikoina ja joka vuotisten rahoitusanomusten laatiminen. (Toivonen 2008, 141-151).

Selvitettyään yhdyskuntatyön nykyistä tilannetta Irene Roivainen (2008, 25) pohtii, onko työmuoto katoamassa suomalaisesta sosiaalityöstä. Kuten todettu yhdyskuntatyön nimikkeellä työmuotoa saati yhdyskuntatyöntekijöitä oli hankala löytää. Roivainen löysi kuitenkin haastateltavikseen kuusi sosiaalityöntekijää, jotka tekivät yhdyskuntatyötä pääkaupunkiseudulla tai suurissa kaupungeissa. Haastateltujen mukaan he, yhdyskuntatyöntekijät, toimivat viranomaistyön ja

kenttätöiden välimaastossa. Haastatellut kokivat pääsevänsä samalle kentälle asiakkaiden kanssa ja pystyvänsä osallistumaan asiakas- ja yhteisölähtöiseen työskentelyyn kohtaamisissaan. (Roivainen 2008, 29-30.)

Yhdyskuntatyön työtapaa työntekijät kuvasivat kasvokkaiseksi ja virastossa tapahtuvia kohtaamisia tietokonevälitteiseksi. Yhdyskuntatyöntekijä mielsi työnsä painopisteeksi yksittäistenkin asiakkaiden verkostot ja niiden tarjoaman tuen, kun taas heidän kokemuksensa mukaan sosiaalityöntekijät lokeroivat asiakkaat ongelman mukaan irrottaen heidät asumis- ja perheympyröistään. Työskentely ihmisten kesellä antaa työntekijälle selkeämmän kuvan ongelmista kuin työntekijälle, joka tapaa asiakastaan harvakseltaan virastossa. Se myös haastaa toimimaan asioiden muuttamisen hyväksi. (Roivainen 2008, 30-31.)

Haastattelujen perusteella lukijalle syntyy melko mustavalkoinen kuva sosiaalityöntekijöistä virastossa ja yhdyskuntatyössä. Hyviä, ja inhimillisiä yhdyskuntatyöntekijöitä vastaan on siten asialliset ja viileät sosiaalityöntekijät. Lienevätkö syynä kokemukset ja ennakkoluulot vuosien varrella toistensa erilaisia työskentelytapoja kohtaan. Roivaisen (2008, 32) mukaan erityisesti suomalaisen yhdyskuntatyön alkuvuosina sosiaalityöntekijät pitivät yhdyskuntatyöntekijöitä etuoikeutettuina työntekijöinä, sillä heidän ei tarvinnut kohdata kurjuutta ja köyhyyttä, jota he itse joutuivat päivittäin kohtaamaan. Yhdyskuntatyöntekijöiden ajateltiin pääsevän hyvinvoivien asukkaiden keskuuteen puuhastelemaan. Itse yhdyskuntatyöntekijät kokivat olevansa tekemisissä pohjaakin pohjimmaisten ihmisten kanssa, jotka eivät ole edes vuosiin tavanneet sosiaalityöntekijöitä, vaan heidän asioitaan olivat hoitaneet etuuskäsittelijät. Yhdyskuntatyöntekijät kokivat myös joutuneensa ansaitsemaan paikkansa kentällä ihmisten joukossa. He kertoivat joutuneensa muokkaamaan sosiaalityöntekijän ammattirooliaan maallikkoroolin suuntaan esimerkiksi turvalliseksi aikuiseksi nuorten kerhotilassa tai opettelemaan työväenluokkaiseen ympäristöön sopivaa kenttäkieltä ollakseen uskottavia ja lähestyttäviä. (Roivainen 2008,32.)

Haastatteluissa kävi ilmi, että sosiaalityön organisaatioissa toteutetut hallinnon uudistustyöt ovat heikentäneet monin paikoin yhdyskuntatyön asemaa. Työntekijät kokevat joutuvansa jatkuvasti puolustamaan työmuodon olemassaoloa.

Pahimmillaan erilliset yhdyskuntatyön yksiköt on lakkautettu kokonaan, työntekijöiden käytössä olleet tilat on suljettu ja jopa työmuoto nimikkeineen on poistettu toimintasuunnitelmista ja –määrärahoista sekä viraston nimikylteistä ja asioiden sopista. Yhdyskuntatyö nähdään paikoin viraston sosiaalityölle alisteiseksi työksi. Yhdyskuntatyöntekijä ”puuhastelee” ihmisten keskellä ja virastossa työskentelevät sosiaalityöntekijät tekevät varsinaisen viranomaistyön. (Roivainen 2008, 34.)

Roivaisen (2008, 35) mukaan yhdyskuntatyö parhainakin päivinä 70-80-luvun Suomessa jäi ohueksi työmuodoksi. 1990-luvun laman myötä yhteisöllinen työote koki uuden nousun, mutta ei enää tietoisena osana julkista hyvinvointipoliittikkaa tai virallisen sosiaalityön ammatillisena menetelmänä. Yhteisöllistä työotetta hyödynnetään muillakin aloilla ja työalueilla. Uusia työnimikkeitä ovat mm. perhetyöntekijä, yhteisötaiteilija ja –arkkitehti. Modernin yhdyskuntatyön ja nykyisten jälkimodernien yhteisöllisten strategioiden suuri ero on muun muassa toiminnan kohdentamisessa. Moderni yhdyskuntatyö tavoitti koko asuinalueen ihmiset eikä luokitellut heitä ongelmaksiin ja ongelmattomiin, kun taas nykyinen jälkimoderni yhdyskuntatyö kohdennetaan tietyille ryhmille, syrjäytymisvaarassa oleville ihmisille. (Roivainen 2008, 36-37.)

Yhdyskuntatyön syrjäytymistä sosiaalityön työmuodoista voidaan Roivaisen (2008, 38-39) mukaan selittää sillä, että yhdyskuntatyö alkoi Suomessa suuren muuton aikaan 60- ja 70-luvulla lähiöissä ja kaupungeissa, eikä vastaavia masamuuttoja ei ole enää ollut. Toinen selitys liittyy jo esillä olleeseen vähäiseen yhdyskuntatyön arvostukseen sosiaalityön muotona perinteisen virastososiaalityön rinnalla. Toisaalta yhdyskuntatyötä tai sen kaltaista työtä kai koetaan tehtävän riittävästi muiden, kuten kirkon tai järjestöjen, toimesta. Sekin riittää Roivaisen mukaan, kunhan se nähdään edelleen julkisessa sosiaalityössä arvokkaana ja sitä konkreettisesti tuetaan. Paikallinen toimintatapa, olosuhteiden muuttaminen ja kansalaiskeskeisyys ovat Roivaisen mielestä perinteisen yhdyskuntatyön peruspilarit, joiden varaan myös uudenlaisten yhteisöllisten työmuotojen soisi rakentuvan. (Roivainen 2008, 38-41.)

1.3 Aluetyö kirkon yhdyskuntatyötä

Myös evankelis-luterilaisen kirkon tavoitteena on olla keskellä ihmisiä. Tavoitteena on toimia ihmisten hyväksi ja heidän kanssaan niin arjessa kuin pyhässäkin. Kirkon strategiassa vuoteen 2015, Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö, on tavoitteena muun muassa vahvistaa kirkon jäsenyyttä. Jokainen seurakunnan jäsen tulisi strategian mukaan tavoittaa vähintään viisi kertaa vuodessa ja erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten kohtaamiseen ja tavoittamiseen tulisi panostaa. Samoin uudet, seurakunnan alueelle muuttavat ihmiset tulisi huomioida ja toivottaa tervetulleiksi seurakunnan toimintaan. Kirkon jäsenyyttä halutaan myös vahvistaa tarjoamalla seurakuntalaisille mielekkäitä toiminta- ja osallistumismahdollisuuksia ja keventämällä työntekijäkeskeistä ajattelutapaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko strategia 2015.)

Muun muassa Tampereen seurakuntien sekä Hyvinkään ja Keravan seurakuntien Internetin kotisivuilta löytyy toimintaa aluetyön otsikolla. Aluetyön ohjenuorana on juuri kirkkomme yhteinen strategia. Aluetyötä koordinoi pappi tai diakoni. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä alueen asukkaiden, projektien, järjestöjen ja viranomaisten kanssa ihmisten hyväksi. Seurakunnat haluavat olla lähellä ihmisiä, tarjota osallistumisen mahdollisuuksia, ehkäistä syrjäytymistä, rohkaista oma-toimisuuteen ja toisiinsa tutustumiseen. (Hyvinkään seurakunta i.a. Aluetyö, Keravan seurakunta i.a. Savion aluetyö, Tampereen seurakunnat i.a. Yhteiskunnallinen työ / Aluetyö.)

1.3.1 Diakoninen työote kirkon toiminnassa

Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön visioksi eli työnäyksi on kirjattu koinoniaan perustuva osallisuus ja jakaminen. Koinonia tarkoittaa yhteyttä, jakamista ja osallisuutta. Sanaa käytetään ihmisten keskinäisestä yhteydestä puhuttaessa samoin kuin ihmisen ja Jumalan tai Kristuksen välisestä yhteydestä. Koinonia kehottaa yhteisvastuuseen ja kuormien kantamiseen sekä yhteisten lahjojen jakamiseen ja ihmisarvon osallisuuteen. Jeesuksen toiminta opetuslasten ja muiden aikalaistensa keskuudessa, köyhien ja syrjittyjen parissa, antoi esimer-

kin nykyiselle diakonia- ja yhteiskuntatyölle. (Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010, 10.)

Kirkkohallituksen suosittamassa diakoniatyön johtosääntömallissa todetaan seurakunnan ja sen jäsenten harjoittavan diakoniaa, kun ne pyrkivät etsimään ja tunnistamaan sekä lieventämään ja poistamaan ympärillään esiintyvää hätää ja kärsimystä; edistämään toiminnassaan ihmisarvoisen elämän, tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja vastuullisuuden toteutumista niin ihmisten keskinäisissä ja yhteiskunnallisissa ratkaisuissa kuin myös kansojen kesken; vaikuttamaan ihmisten asenteisiin niin, että he pyrkisivät omilla tahoillaan edistämään yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja varjelemaan ympäristöään ja koko luomakuntaa ja kantamaan vastuuta kaukaisistakin läheisistä, jotka ovat osa maailmanlaajuista Kristuksen kirkkoa. (Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010, 12.)

Diakonisen työotteen on oltava nähtävissä koko kirkon toiminnassa. Kirkon organisaation on palveltava ihmisen hyvää, sillä kirkko on maailmaa ja ihmistä varten. Kirkon on oltava ihmisten keskellä, saatettava heidät yhteyteen toistensa kanssa ja kokemaan yhteyttä rakastavaan Jumalaan. Kirkon tehtävänä on auttaa ihmisiä vastuulliseen elämään toistensa kanssa ja näkemään oman elämänsä merkitys, omat lahjansa yhteisen hyvän edistämiseksi. Vastuun yhteisö kantaa vastuuta jäsenistään, mutta tukee myös jäseniään vastuun kantamisessa niin perheessä ja lähiyhteisöissä kuin työ- ja talouselämässä, politiikassa, tieteissä, taiteissa ja muussa yhteiselämässä. Osallisuuden yhteisö antaa ihmisille mahdollisuuden kuulua johonkin, kokea itsensä tarpeelliseksi ja päästä osallisiksi niin aineellisesta kuin henkisestäkin hyvästä, joka Jumalan lahjojen ja ihmisen työn tuloksena on olemassa. Se on jakamisen ja huolenpidon yhteisö, joka ei holhoa, vaan antaa mahdollisuuden vuorovaikutukseen, omien mahdollisuuksien löytämiseen ja oman panoksen antamiseen. (Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010, 27-28.)

Tekemällä yhteistyötä alueen muiden toimijoiden, kuten sosiaali- ja terveysviranomaisten ja esimerkiksi paikallisten asukasyhdistysten, poliisien, isännöitsijöiden kanssa seurakunta on luomassa turvaverkkoja ihmisille. Kestävää kehi-

tystä tuetaan tiedottamalla hädän keskellä elävistä ihmisistä ja tarjoamalla auttamismahdollisuuksia ihmisille sekä pitämällä esillä keinoja luonnon suojelemiseen niin yksittäisten ihmisten kuin yhteisöjenkin kohdalla. (Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010, 28-30.)

1.3.2 Lohjan seurakunta ihmisten keskellä

Lohjan seurakunnan tavoitteena on olla uudistuva kansankirkon seurakunta, jumalanpalveluksen, kasvatuksen ja palvelun seurakunta, vuorovaikutuksen seurakunta sekä toimiva työyhteisö. Lohjan seurakuntaan kuuluu noin 30 600 jäsentä, joista 1400 on ruotsinkielisiä. Seurakunta toteuttaa Jeesuksen antamaa lähetys- ja kastekäskyä toimimalla lähellä ihmisiä ja tarjoamalla monipuolisia osallistumisen mahdollisuuksia eri-ikäisille jäsenilleen, kiinnittämällä huomiota uskon yhteisölliseen luonteeseen. Ihmisiä tavoitetaan seurakuntalehden ja internet-sivujen avulla ja kohdataan jumalanpalvelusten lisäksi myös henkilökohtaisemmin pienemmissä kirkollisissa toimituksissa, kerhoissa, piireissä, seuratoiminnassa. (Lohjan seurakunta i.a.)

Lapsi-, perhe- ja varhaisnuorisotyö sekä rippikoulutyö ja nuorisotyö halutaan pitää vahvoina työmuotoina. Kaikkien työmuotojen tavoitteena on tukea vanhemmuutta ja perheitä sekä tehdä yhteistyötä myös kaupungin ja järjestöjen kanssa. Valtakunnallisen strategian mukaisesti seurakunta haluaa kasvattaa jäseniään yhteisöllisyyteen, vastuuseen, palveluun ja hengellisen elämän vaalimiseen. Aikuiskasvatusta Lohjan seurakunta järjestää yhdessä kristillisten järjestöjen kanssa. (Lohjan seurakunta i.a.)

Yhteisöllisyys kuuluu seurakunnan olemukseen ja sitä pidetään esillä opetuksessa ja toiminnassa. Seurakunta on myös kohtaamispaikka, jossa on mahdollisuus tavata, keskustella, hiljentyä yhdessä ja yksin, toisten lähellä. Vuorovaikutusta ja yhteistyötä seurakuntalaisten ja työntekijöiden kesken pidetään merkittävänä. Lohjan seurakunta kutsuu ja kouluttaa jäseniään vastuutehtäviin sekä

arvostaa seurakuntalaisten erityisosaamista ja taitoja tarjoamalla osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia. (Lohjan seurakunta i.a.)

1.3.3 Aluetyötä Lohjan seurakunnassa

Lohjalla tehdään aluetyötä muun muassa diakoniatyössä sekä lapsi- ja perhetyössä. Alueita on seitsemän: Virkkala, Ojamo, Routio, Keskusta, Mäntynummi ja Muijala. Metsolaan on rakenteilla uusi talo, johon tulee tilat diakoniatyölle sekä lapsi- ja perhetyölle. Kullakin alueella toimii päivä- ja perhekerhot sekä vähintään diakoniapäivystys, mutta useimmissa on myös säännöllistä kokoavaa toimintaa. Lohjan on pitkänmallinen kaupunki ja seurakunnan tilat ovat joidenkin kilometrien päässä toisistaan. Ajatus kirkosta ja useimmissa paikoissa sen palveluista keskellä ihmisiä toteutuu ainakin joidenkin osalta. Pienten lasten perheet pääsevät suhteellisen helposti liikkumaan kerhoihin. Keskusteluapua ja taloudellista tukea tarvitsevat eivät joudu matkustamaan pitkiä matkoja. Myös aikuisten ja vanhusten kerhot ja piirit ovat osallistujiensa lähellä. Kun työnäky on yhteneväinen, voivat diakoniatyöntekijä ja lastenohjaajat tehdä yhteistyötä asukkaiden hyväksi heidän kanssaan.

Ojamolla yhteistyö toimii avoimen kerhon sekä pikkulapsityön muodossa. Avoin kerho kokoontuu kolmena arkipäivänä ja nimensä mukaisesti on avoin kaikenikäisille. Pääasiallinen asiakaskunta on kotona lapsiaan hoitavat vanhemmat, mutta myös eläkkeellä olevat ihmiset, etenkin vanhukset käyvät kerhossa. Diakoniatyöntekijän toimisto on samassa tilassa, sisäänkäynti on samasta ovesta. Työntekijä vierailee kerhossa, tapaa alueen asukkaita ja kerhon ohjaajia. Jotkut tulevat kerhoon diakoniatyöntekijän tai perhetyöntekijän ohjaamina. Kerhon ohjaajilla on suhteellisen hyvät mahdollisuudet tehdä myös kotikäyntejä tarpeen mukaan ja ikään kuin kädestä pitäen ohjata tai kulkea rinnalla riittävän matkaa. Diakoniatyöntekijä ja kerhon ohjaajat, perhetyöntekijät, muodostavat tiimin, joka tukee myös toisiaan. Diakoniatyöntekijä kuuluu alueellaan myös muihin paikallisiin yhteistyöverkostoihin.

Routiolla diakoniatyöntekijä ja lastenohjaajat ovat usean vuoden ajan pitäneet Veturi- eli vertaistukiryhmää. Ryhmä on suljettu ja se kokoontuu noin kymmenen kertaa. Osallistujina on noin kahdeksan vanhempaa ja heidän lapsensa. Ryhmässä on yhteistä ohjelmaa kaikille ja eriytettyä lapsille ja vanhemmille. Keskusteluteemat liittyvät parisuhteeseen ja lastenkasvatukseen. Routiolla diakoniatyöntekijän työ painottuu pitkälti lapsiperheisiin ja heidän tukemiseensa ja veturiryhmät ovat osa ennaltaehkäisevää työtä. Alueella toimii aktiivinen moniammatillinen perhetyön ryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja muun muassa järjestää lapsiperheille suunnattuja tapahtumia.

Muilla alueilla diakoniatyön ja lapsi- ja perhetyön yhteistyö on satunnaisempaa. Virkkalassa ja Mäntynummella toimii kaikille alueen eri-ikäisille asukkaille tarkoitettu ruokailu kerran viikossa. Keskustassa diakoniatyön ja lapsiperheiden ruokailut järjestetään erikseen. Muijalassa on aiemmin ollut diakoniaruokailuna aloitettu, sittemmin perhekerhon toimintaan liitetty, välillä tyystin lakkautettu ja jälleen uudelleen perhekerhossa käyville käynnistetty ruokailu kerran viikossa.

Alueesta, työntekijöistä ja tiloista riippuen on mahdollista toteuttaa erilaisia työskentelytapoja. Kaikki, niin alueen asukkaat kuin lastenohjaajat ja diakoniatyöntekijät, hyötyvät siitä, että yhteistyö toimii.

Varhaisnuorisotyö

Myös varhaisnuorisotyötä, erityisesti kerhotoimintaa, tehdään eri alueille jalkautuen. Varhaisnuoriksi luokitellaan yleisesti seurakunnissa 7-13-vuotiaat (Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3, 59). Ikä- ja ryhmärajat työmuotojen välillä ovat joustavia. Myös varhaisnuorisotyön toiminnoissa kohdetaan monen ikäisiä. Lohjan seurakunnan varhaisnuorisotyöhön kuuluvat kerhotoiminta, koulutyö, Ojamon keskiviikkokahvila sekä Kultajyvän, varhaisnuorisotyön ja diakoniatyön sekä taiteilijoiden yhteistyönä toimivat kuvataideryhmät ja nukketheateripaja. Kuvataideryhmät on tarkoitettu 8-15-vuotiaille ja Nukketheateripaja

10-15-vuotiaille. Ryhmät tarjoavat kristillistä taidekasvatusta ja elävät sen kautta kirkkovuotta. Kuvataideryhmässä tehdään muun muassa maalaus-, veistos-, keramiikka- ja paperimassatöitä. Nukketeatteripajassa jokainen valmistaa nuket, jota käytetään Raamatun tai muun kristillisen tarinan pohjalta valmistellussa esityksessä. (Lohjan seurakunta i.a. Varhaisnuorisotyö.)

Varhaisnuorten kerhotoimintaa ovat kerran viikossa noin puolitoistatuntia kerrallaan seurakunnan tiloissa kokoontuvat alakoululaisten kerhot. Kerhoja ohjaavat rippikoulun ja kerho-ohjaajakoulutuksen käyneet nuoret pareittain pientä korvasta vastaan. Ohjaajat saavat itse suunnitella ja toteuttaa kerhon ohjelman. Tukena heillä on varhaisnuorisotyönohjaaja ja kuukausittain kokoontuva kerhonohjajien kokous. Varhaisnuorisotyönohjaajat tekevät koulutyötä kouluilla opettajien sekä teologioiden kanssa koululaisille suunnatuissa aamunavauksissa ja kirkoissa. (Lohjan seurakunta i.a. Varhaisnuorisotyö.)

Ojamon keskiviikkokahvila (Keka), joka on osa varhaisnuorisotyön toimintaa, kokoontuu Ojamon liikekeskuksessa seurakuntatalossa. Keka on avoinna keskiviikkoisin klo 16.30- 19.00 koulun lukukauden aikana. Keskiviikkokahvila on matalan kynnyksen olohuonetoimintaa lapsille, nuorille ja aikuisille. Toiminta aloitettiin vuonna 1996 kokeiluna yhteistyössä seurakunnan, kaupungin ja järjestöjen kanssa. Tavoitteena oli tukea yhteisöllistä, kohtaavaa toimintaa, jolla on kristillinen arvopohja. Tavoitteena oli ja on yhä suhteiden syntyminen ja lujittuminen lasten, nuorten ja aikuisten kesken. (Lohjan seurakunta i.a., varhaisnuorisotyö.)

Kahvila-aikuisina toimivat vapaaehtoiset alueen aikuiset. Yhdessä yhteishenkinä toimivan varhaisnuorisotyönohjaajan kanssa he huolehtivat, että kahvilassa on turvallinen ja avoin ilmapiiri. Kerhossa tarjotaan välipala ja mahdollisuus askarteluun, pelailuun ja jutteluun. Vuoden mittaan järjestetään erilaisia juhla- ja teemapäiviä. Yhdessä sovitut pelisäännöt, joiden perustana ovat hyvät tavat, toisten huomioonottaminen ja yhteisvastuu, auttavat käytännön sujumista. Periaatteena on, että vapaaehtoinen aikuinen on kahvilassa lapsia varten. Kahdenkeskiset keskustelut lapsen ja aikuisen välillä ovat luottamuksellisia. Seurakunta

järjestää vapaaehtoisille aikuisille mahdollisuuksien mukaan koulutusta, yhteisiä kokouksia ja virkistystä. (Lohjan seurakunta i.a., varhaisnuorisotyö.)

Nuorisotyö ja rippikoulutyö

Nuoriksi määritellään 14-17-vuotiaat nuoret (Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3, 61). Varsinainen nuorille järjestetty toiminta tapahtuu Lindkullassa Lohjan keskustassa. Säännöllistä viikoittaista toimintaa ovat torstai- ja lauantai-iltoina nuoria kutsuvat Tuutorstaina ja Lähdelauantaina illat kello 18-21. Torstai-iltaa vietetään musiikkia kuunnellen, oleillen, hassutellen, lautapelejä pelaillen ja hartaushetkeä viettäen. Lauantai-ilta alkaa yhteisellä opetuksella, jonka jälkeen on vapaata oleskelua. Ilta päättyy klo 20.30 alkavaan hartauteen. (Lohjan seurakunta i.a. Nuorisotyö.)

Rippikoulutyö on suuri osa nuorisotyötä. Vuosina 2007-2009 rippikoulun kävi Lohjalla 400-500 nuorta. Ikäryhmästä ainoastaan 10-24 nuorta ei käynyt rippikoulua. (Toimistotyöntekijän henkilökohtainen tiedonanto 18.1.2010.) Syksyisin nuorisotyön tiimi järjestää Jatkoaika-tapahtuman, johon kutsutaan rippikoululaiset ja isokset tapaamaan toisiaan ja mukaan itu- eli isoskoulutukseen. Käytännössä varhaisnuorisotyö, nuorisotyö ja rippikoulutyö toimivat hyvin läheisessä yhteistyössä, sillä ne muodostavat nuorisotyöntiimin. Tiimiin kuuluu varhaisnuorisotyön ohjaajat, joita on kaksi, kolme nuorisotyönohjaajaa ja rippikoulutyöstä vastaava teologi. Tiimin vastuualueena ovat myös nuoret aikuiset, joille muun muassa järjestetään noin kerran kuussa sunnuntaisin Sykäysiltoja. (Lohjan seurakunta i.a. Nuorisotyö.)

Diakoniatyötä nuorten parissa?

Vaikka diakonia- ja yhteiskuntatyötä lähtökohtaisesti tehdään heikoimmassa asemassa olevat etusijalle asettaen, se ei voi diakonia-strategian mukaan työn ainoa kriteeri. Diakonia- ja yhteiskuntatyön perustavoitteena on oltava työikäisen ja yhteiskunnallista vastuuta kantavan väestön tavoittaminen ja kohtaami-

nen perhe-elämässä, työelämässä ja vapaa-ajalla. Heidät on saatava tietoisiksi ja osallisiksi kaikkia yhteiskunnan jäseniä jollain tapaa koskettaviin asioihin. (Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010 i.a., 9-11) Lapset ja nuoret ovat tulevia vastuunkantajia. Heidät on huomioitava jo nyt ja otettava mukaan yhteiseen toimintaan ja päätöksen tekoon.

Diakoniatyössä seurakunta kohtaa eri-ikäisiä ihmisiä erilaisissa elämäntilanteissa sekä tarjoaa mahdollisuuden auttamiseen ja avun saamiseen. Työn tavoitteena on kantaa vastuuta ihmisistä, jotka eivät saa muualta riittävää henkistä, hengellistä tai taloudellista apua. Lohjan seurakunnassa diakoniatyö painottuu aikuisten ja vanhusten, mutta myös perheiden parissa tehtävään kokoavaan, etsivään ja palvelemaan työhön. Kokoavaa toimintaa ovat kerhot, retket, leirit, myyjäiset, koulutus, teematapahtumat ja virkistyspäivät. Etsivää työtä on kotikäyntityö muun muassa pikkulapsiperheissä, päihde- ja kriminaalityö, lähimmäispalvelu sekä yhteistyö järjestöjen ja viranomaisien kanssa. Palvelua ovat nimensä mukaisesti lähimmäispalvelu, onnittelukäynnit sekä kuljetusten järjestäminen vanhuksille seurakunnan kokoontumisiin kuten messuun, vanhusten kirkkopyhään ja yhteisiin kerhoihin ja piireihin. (Lohjan seurakunta i.a. Diakoniatyö.)

Kuten aiemmin on käynyt ilmi lapsi- ja perhetyö sekä diakoniatyö tekevät jonkin verran alueellista yhteistyötä. Mahdollisuuksia diakoniatyön ja nuorisotyön kesken on vuosien varrella koetettu selvittää ja virittää, mutta työntekijäpula vaivaa. Nuorisotyön ohjaajia on ainoastaan viisi ja alueita, joilla on seurakunnan tiloja, on seitsemän. Lastenohjaajia on 18 ja diakoniatyöntekijöitä kuusi. Yksi diakoniatyöntekijä pyrkii huolehtimaan kahden alueen toiminnasta.

Useissa seurakunnissa nuorten parissa tehdään diakonista työtä Saapastoimintana, joka on sielunhoidollista ja etsivää nuorisotyötä. Saapastoiminta alkoi 1970-luvun alussa nuoren festariyleisön avuntarpeen havaitsemisesta. Tavoitteena on kohdata ja auttaa nuoria heidän omalla maaperällänsä. Saapastoimintaa toteutetaan kahdeksassa hiippakunnassa lähes viidenkymmenen ryhmän voimin. Valtakunnallista Saapastoimintaa ohjaa ja koordinoi Nuorten keskus, mutta paikallista toimintaa ohjaa nimetty seurakunnan työntekijä. Hän vastaa

täysi-ikäisten vapaaehtoisten työntekijöiden koulutuksesta ja työnohjauksesta. (Nuorten keskus i.a. Saapastoiminta.)

Saapastoiminnan kaltaista etsivää nuorisotyötä tekee Lohjalla Katupalvelu Kartsa. Kartsa liikkuu perjantai-iltaisina, juhlapöyhien aattona ja koulujen päättäjäispäivänä siellä missä nuoretkin. Kartsan päivystäjät ovat pääosin vapaaehtoisia aikuisia. Työntekijät, päihdetyöntekijä ja kaksi erityisnuorisotyöntekijää, ovat Lohjan kaupungin palveluksessa. Kartsalaiset keskustelevat nuorten kanssa ja tarpeen vaatiessa antavat ensiapua ja vievät sairaalaan tai kotiin. Kartsa aloitti toimintansa Lohjalla vuonna 1987 Lohjan seurakunnan ja kaupungin yhteistyönä. Vuonna 2001 se muuttui yhdistykseksi jonka virallinen nimi on Katupalvelu Kartsa Ry. (Lohjan kaupunki i.a. Kartsan toiminta.)

2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA

2.1 Nuoruusiän kehitykselliset tehtävät

Nuoruus sijoittuu ikävuosien 12-22 väliin. Nuoruus on mahdollisuuksien aikaa jolloin nuori opettelee uudestaan elämään. Hänen on opeteltava ohjaamaan koko elämäänsä yksilöllisyytensä kautta. Nuoruusiän tapahtumaketju muuttaa persoonallisuutta ratkaisevasti ja lopullisella tavalla. Vaikuttavina tekijöinä ovat aikaisemmat kehitysvaiheet, sekä nuoren ja ympäristön vuorovaikutus. (Aalberg, Veikko & Siimes Martti A. 2007, 67.)

Irrottautuminen vanhemmista, oman ruumiinkuvan, seksuaalisuuden ja seksuaalisen identiteetin ymmärtäminen, vastuu taloudellisista seikoista, arvomaailman ja moraalien mukainen elämän ohjaaminen, oman fyysisen ulkonäkönsä hyväksyminen sekä kavereiden apuun turvautuminen kuuluvat kehityksellisiin tehtäviin. Vanhemmat korvataan ystävillä. Nuoruusikä voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: varhaisnuoruuteen ikävuosien 12-14 välillä, varsinaiseen nuoruuteen ikävuosien 15-17 välillä ja jälkinuoruuteen ikävuosien 18-22 välillä. Vanhempien epäonnistuminen turvallisten rajojen luomisessa on usein nuoren psyykkisten häiriöiden taustalla. Nuoret saavat liian paljon liian aikaisin tai liian vähän liian myöhään. (Aalberg & Siimes 2007,25.)

Nuori haluaa selviytyä yksin.; elää nuoruutensa, tehdä oikeita ja vääriä ratkaisuja. Nuorelle kaverit ovat erittäin tärkeitä. Kaverien haukkuminen tai väheksyminen voi jopa johtaa siihen, että nuori vaihtaa kaveriporukkaa. Yleensä tämä johtaa uusiin sosiaalisiin ongelmiin (Aalberg & Siimes 2007,138).

2.1.1 Nuori ja perhe

Kodilla ja perheellä on eri merkitys eri ikäkausina. Nuoruudessa alkaa irrottautuminen perheestä. Nuori voi alkaa tarkastella vanhempiaan kriittisesti. Hän saattaa kokea kavereidensa vanhemmat ymmärtäväisemmiksi kuin omat. Kuitenkin nuori tarvitsee rajoja ja rakkautta. Vanhemman tehtävä on kasvattaa nuori itsenäiseksi ihmiseksi joka pystyy kantamaan vastuun omasta elämästään. Nuoren on hyvä saada ilmaista itseään ja käsitellä tunteitaan. Tähän vaikuttaa perheessä vallitseva ilmapiiri. Nuoren kanssa on hyvä sopia kodin säännöistä keskustelemalla ja perustelemalla. Nuori saa kertoa oman kantansa asiasta. Pelkkä kieltäminen saattaa olla nuoresta loukkaavaa. Nuorelle tärkeää on yhdessäolo. Yhteiset hetket kuten ruoanlaitto, kävelylenkit tai sohvilla istuskelu saattavat avata parhaat keskustelutuokiot nuoren kanssa. Nuoren kanssa on hyvä sopia perheen yhteisistä hetkistä jo etukäteen jolloin ei ole kenenkään kavereita kylässä. Nuoren täytyy oppia ottamaan huomioon perhe ja toisten tarpeet. Nuoren on myös hyväksyttävä arjen rajoitukset. (Lehtinen & Lehtinen 2007, 40-44.) Nykyään yhä useammat perheet eroavat. Nuoren häiriökäyttäytyminen on pahimmillaan tällöin, jos rajat ovat rikkoutuneet jo ennen eroa. (Aalberg & Siimes 2007, 129.)

2.1.2 Nuori ja kaverit

Nuoruudessa on vaihe jolloin ystävät ovat tärkeimpiä asioita nuoren elämässä, tärkeämpiä, kuin oma perhe. Nuori vertaa kavereitaan vanhempiinsa ja hänelle on tärkeää etteivät vanhemmat arvostele hänen ystäviään. (Lehtinen & Lehtinen 2007,60.) Nuoren elämään kuuluvat läheiset kaverisuhteet ja kaverien merkitys on kehityksessä huomattava. Tärkein suhde syntyy kuitenkin ystäväan, jonka kanssa on paljon yhteisiä kokemuksia. Ymmärretyksi tulemisen kokemus on tärkeä. Ystävän kanssa jaetut ajatukset ja kokemukset iloineen ja suruineen ovat iso osa nuoren elämää. Ystävät voivat kertoa toisilleen huolet, pelot ja ongelmat. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 99.) Ystävillä on suuri merkitys nuoren elämänvalintoihin. Ystävät voivat vaikuttaa tupakointiin, päihdekokeiluun, harrastuksiin, vapaa-ajan viettoon ja jopa koulunkäyntiin. (Lehtinen & Lehtinen 2007, 60-61.)

2.1.3 Nuorten päihteiden käyttö

Päihteiden käyttöön liittyy uskomuksia siitä, ettei ole ”kova tyyppi” jos ei käytä päihteitä tai, että alkoholin käyttö kuuluu vapaa-aikaan ja rentoutumiseen. Nuorten tupakointi sekä alkoholin ja muiden päihteidenkäyttö ovat lisääntyneet Suomessa viime vuosina. Tupakka on yleisimmin käytetty päihde. Tupakointi on sitä haitallisempaa, mitä nuorempana se aloitetaan. Päihderiippuvuuteen altistuminen on perinnöllistä, mutta päihderiippuvuuden kehittymiseen vaikuttavat myös ympäristön malli, psykososiaaliset stressitekijät, hoitamattomat psyykkiset häiriöt ja kasvuolojen epäsopivuus. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 142-146.)

Päihteiden ongelma käyttäjien elämä pyörii aineen hankkimisen ja käytön ympärillä. Kaikki velvollisuudet unohtuvat. Harrastukset, opiskelu, ystävät ja perhe menettävät merkityksensä. Nuoren käytös muuttuu riippuen siitä, mitä päihdettä hän käyttää. Nuori saattaa olla aggressiivinen, tokkurainen, pahantuulinen, tai apaattinen. Ystävät vaihtuvat ja harrastukset jäävät. Käytetystä aineesta antavat viitteitä nuoren kiihtynyt pulssi, laihtuminen, pistosjäljet, silmien laajentuminen tai supistuminen. Likaiset ruiskut ja neulat aiheuttavat tartuntatauteja. Friis, Eirola & Mannonen 2004, 142-146.)

Liuottimien lyhytaikainenkin haistelu voi aiheuttaa pysyviä henkisiä vaurioita kuten aistivääristymisiä, sekavuutta, tokkuraisuutta ja välinpitämättömyyttä. Tavanomaisia oireita ovat aivovauriot ja vakavat sydämen rytmihäiriöt. Alkoholin haitalliset vaikutukset, kuten maksaan, munuaisiin ja aivoihin saattavat tulla nuoruusiässä yllättävän nopeasti liiallisen käytön jälkeen. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 142-146.)

2.1.4 Syrjäytynyt nuori

Suurin osa suomalaisista nuorista voi hyvin. Jotkut menestyvät paremmin kuin koskaan ennen. Tarkoittaako syrjäytyminen sitä, ettei nuori jatka opintojaan eikä siirry työelämään? Vuosittain seitsemän prosenttia pojista ja kaksi prosenttia tytöistä syrjäytyy Suomessa. Luvut lienevät korkeimmat Euroopassa. Syrjäytynyt nuori ajautuu helposti sellaiseen sosiaaliseen elämään, mikä johtaa uusiin

vaikeuksiin. Tällöin nuori on helposti kierteessä, josta ei pääse enää pois. Syrjäytymisen ongelma on erittäin suuri. (Aalberg & Siimes 2007,137.)

Vanhemmat voivat altistaa tai suojata nuorta omilla asenteillaan ja toimillaan. Ylläpitämällä huonoa parisuhdetta, sallimalla pienenkin väkivallan, aliarvioimalla nuorta ja hänen kavereitaan, käyttämällä nuorta hyväksi ruumiillisesti, henkisesti, uskonnollisesti tai seksuaalisesti lisäävät turvattomuuden tunnetta ja altistavat nuoren syrjäytymiselle. Fyysisellä kehityksellä on vaikutus syrjäytymisriskiin. Nuori jonka pituuden ja painon kehitys, sekä murrosiän alkaminen ja eteneminen tapahtuvat lähijoukon tai koulukavereiden keskiarvon mukaisesti selviävät muita nuoria helpommin. Vanhemmat, koulu ja yhteiskunta pystyvät vaikuttamaan nuoren syrjäytymiseen. Vanhempien valmistautuminen murrosikään sekä yhteiskunnan satsaaminen nuoria tukevaan toimintaan kannattaa. (Aalberg & Siimes 2007,138-141.)

2.2 Lohjan nuorisotoimi

Helmikuussa 2001 tehtiin Lohjan kaupunginvaltuustossa kaikkien valtuustoryhmien allekirjoittama aloite koulu- ja nuorisopoliittisen ohjelman laatimiseksi. Ohjelma laadittiin ohjaamaan kouluissa ja koulujen ulkopuolella nuorten parissa tehtävää opetus- ja kasvatustyötä. Valmistautumisaikatauluksi sivistystoimen lautakunnat asettivat toukokuun 2002. Monet seikat kuten henkilöressurssien vähyyks viivästyttivät aikataulua siten, että ohjelma tuli käsittelyyn vasta loppuvuodesta 2002. Ohjelmaa valmisteltiin moni ammatillisen ja poikkihallinnollisen yhteistyön avulla. Mukana oli nuoria, nuorten vanhemmat, kaupungin päättäjiä, sekä nuorten parissa toimivia vapaaehtois- ja viranomaistahoja. Prosessia vietiin eteenpäin kyselyjen ja haastattelujen avulla. Sivistystoimi piti tärkeänä tuottaa asukkaille korkeatasoisia palveluja. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

Nuorten elinolojen ja tulevaisuuden haasteiden tunteminen on edellytyksenä hyvälle nuorisopoliitille. Kuntien on hyvä sijoittaa nuoriin, koska yhden syrjäytyneen nuoren hoito laitoksessa maksaa yhteiskunnalle noin 84 000 euroa vuodessa. Tärkein kasvatustyö tapahtuu kuitenkin kotona. Nuorelle tärkein turva-

verkko on oma perhe. Vanhempia on tuettava kaikin keinoin kasvatustehtävissään. Oman lapsen ongelmat aiheuttavat heissä avuttomuuden tunteen. Tärkeintä nuorelle on oma perhe, koti, turvallinen elinympäristö, ystävät ja harrastusmahdollisuudet. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

Sivistystoimen arvot, visio, toiminta-ajatus ja kaupungin strategiset valinnat ovat ohjanneet nuorisopoliittisen ohjelman laatimista. Ohjelma pitää sisällä pitkän aikavälin linjauksia ja toimenpiteitä. Tärkeimpiä tavoitteita otetaan työn alle vuosittain. Tulokorttien avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. Nuorisopolitiikan peruslähtökohdan avainsanoja ovat kasvatustavoitteet, ihmiskäsitys ja arvot. Nuorten kanssa työskentelevät työntekijät osallistuvat nuorten kasvatukseen, mutta ensisijainen kasvatustavoite on vanhemmilla. Vanhemmuutta tuetaan ja yhteistyötä koulujen ja nuorten kanssa työskentelevien tahojen kanssa lisätään. Nuorisotyön tehtävänä on tarjota nuorille virikkeellistä toimintaa vapaa-aikana. Nuori päättää itse omasta elämästään ja nuorisotyön perustana on ihmiskäsitys, jonka mukaan jokainen ihminen on yhtä arvokas. Nuorisotyö uskoo nuoren mahdollisuuksiin ja tukee terveen itsetunnon kasvua. Nuorisotyöntekijä kohtelee kaikkia tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

Moniammatillisuus ja moniammatillinen työote on tärkeää myös nuorten parissa tehtävässä työssä. Työntekijöiden tulee toimia yhteistyössä viranomaisten, koulujen ja kaikkien nuorten kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Moniammatillinen yhteistyö mahdollistaa varhaisen puuttumisen nuoren asioihin, koska nuorisotyöntekijä on melkein ainoa taho, joka näkee nuoria heidän vapaa-aikallaan. Laaja-alainen yhteistyö on yhteistyötä nuorten vanhempien, järjestöjen ja vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa. Nuorisotyössä tämä tarkoittaa sitä, että nuorelle näytetään yhteistyön merkitys kasvatuksellisissa asioissa. Käytännössä vanhemmille järjestetään eri tilaisuuksia ja teemailtoja. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

Syrjäytynyt nuori on huono-osainen, koska hänen koulutustasonsa on alhainen, hänellä on ongelmia työllistymisessä, rahallisia vaikeuksia, elämänhallintaan liittyviä ongelmia tai hän on syrjäytynyt yhteiskunnallisesta osallisuudesta. Syrjäytynyt nuori voi olla sairas, kuten vammaisen tai hän voi käyttäytyä poik-

keavasti, voi olla päihteiden ongelmakäyttäjä tai toimia rikollisesti. Nuorta ohjataan syrjäytymisen ehkäisyssä itsenäiseen ja yhteisölliseen elämään. Nuoren myönteistä minäkuvausta pyritään vahvistamaan ja hänelle tarjotaan luottamuksellisia aikuiskontakteja. Työllisyys on avainasemassa. Nuorta tuetaan koulutukseen ja työuraan. Nuorten työnsaantimahdollisuuksia on myös parannettava. Nuorten itsenäistymistä on tuettava. Lohjan seudun Mielenterveysseura haki Raha-automaattiyhdistykseltä projektirahoitusta kahden asumispalvelutyöntekijän saamiseksi. Rahoitus myönnettiin ja toiminta alkoi maaliskuussa 2005. Nuorille on suunniteltu nuorisoasunnoiksi kaupungin pieniä vuokra-asuntoja. Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkki sitoutui myös olemaan mukana auttamassa nuoria työharjoittelu-, opiskelu- ja työpaikan hankinnassa. Ehkäisevän työn paras lähtökohta on luottamuksellisen ja tasavertaisen vuorovaikutuksen syntyminen. Nuorelle tarjotaan päihteettömiä vaihtoehtoja mielekkääseen toimintaan. Nuoren ongelmiin puututaan nopeasti. Nuorisotyön rooli on tukea antava ja ennalta ehkäisevä. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

Vuosittain laaditaan nuorisotyön tulosityksikölle omat strategiat ja tulostavoitteet, joiden toteutumista seurataan. Asiakastyytyväisyyskyselyt ovat tärkeässä asemassa ja niitä kerätään säännöllisesti nuorisotilojen ja erilaisten toimintojen yhteydessä. Nuorisotyön tavoite on myös edistää nuorten osallisuutta päätöksen tekoihin. Toimintaa tulee myös itse arvioida kriittisesti ja nuorisotyössä varsinkin muutosvalmiushakuisesti. (Nuorisopoliittinen ohjelma i.a.)

2.2.1 Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely tehdään peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaille sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille. Mäntynummenkoulussa kyselyyn vastasi vuonna 2008 yhteensä 243 oppilasta. Raportissa esitetään elinolojen, kouluolojen, terveyden, terveystottumusten, terveysosaamisen sekä oppilas- ja opiskelijahuollon muutoksista yläluokilla ja lukiossa. Tuloksista selvisi, että peruskoulun ja lukion fyysiset työolot olivat parantuneet, ongelmat koulun työilmapiirissä vähentyneet sekä liian suureksi koettu työmäärä koulussa pienentynyt. Yläluokkalaisista entistä harvemmat myös kertoivat, etteivät pitäneet lainkaan koulun-

käynnistä. Toistuvat päänsäryt olivat lisääntyneet, mutta keskivaikea ja vaikea masentuneisuus oli vähentynyt sekä lukiolaisilla että yläluokkalaisilla. Yläluokkalaisten ylipainoisuus näytti yleistyvän hitaasti edelleen. Huumekekokeilut ja tupakointi olivat vähentyneet yläluokkalaisilla vuodesta 2004 alkaen. Yläluokkalaiset olivat myös parantaneet hampaidenharjaamistottumuksia ja liikuntatottumuksia. Kouluruoan syömättä jättäminen oli lisääntynyt ja valvominen koulupäivinä yleistynyt. Kouluterveydenhoitajalle ja lääkärille pääsemisen yläluokkalaiset olivat kokeneet vaikeammaksi kuin aikaisemmin ja tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon oli lisääntynyt hitaasti. Kyselyssä selvisi myös, että koulukiusaaminen ei ollut vähentynyt vaan kerran viikossa joku joutui koulukiusatuksi. Poikia oli kiusattu enemmän kuin tyttöjä. Kiusaamisen vähentämiseksi on viime vuosina järjestetty useita hankkeita, mutta silti kiusaaminen koulussa ei ole vähentynyt. Fyysistä uhkaa viimeisen vuoden aikana oli joutunut kokemaan yläluokkalaisista pojista 25 prosenttia ja tytöistä 16 prosenttia kun vastaavasti lukion pojista 18 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia. (Kouluterveys 2008: Lohjan kuntaraportti.)

3 OSALLISTUJAKSI JA TOIMIJAKSI, VAPAAEHTOISEKSI

Tarpeellisuuden tunne on yksi ihmisen tärkeimpiä kokemuksia (Aaltonen, Pruu-ki, Saarainen 2004, 169). Ihmisten kyvyt ja typanos on syytä ottaa lauman yhteiseen käyttöön jo pienestä pitäen (Wahlgren 2000, 290). Yhteisöllisyyttä ja toisista välittämistä on peräänkuulutettu viime vuosina varsin monissa yhteyksissä. Yhteisöllisyyden merkitys on kiistaton. Kuuluminen johonkin laajempaan kokonaisuuteen, jossa voi kokea tulevansa arvostetuksi ja vielä mieluusti toteuttaa kykyjään ovat ihmisen perustarpeita jo Maslown tarvehierarkian mukaan (Roine, Seppänen, Siipi 1988, 9).

Erityisesti osallisuus ja yhteisöllisyys ovat ajankohtaisia ja sosiaalialan ja seurakunnan työssä ihmisten kesellä lähtökohtaisia. Aaro Harju (2005, 65-67) pohtii voitaisiinko kansalaisyhteiskunnasta puhua vapaaehtoistoiminnan yläkäsitteenä. Harjun mukaan kansalaisyhteiskuntaan kuuluu 2000-luvun alun Suomessa yhdistyksellinen toiminta, yhteisöllinen toiminta ja poliittinen yhteiskunta. Ihmisten vapaamuotoisen yhteistoiminnan lisäksi siihen sisältyy myös vaikuttaminen ja vallankäyttö. Lähemmäs tavallista kansalaista päästään, kun Harju erittelee kansalaisyhteiskunnan piiriin yhdistykset, säätiöt, rahastot, ammattiyhdistykset, etujärjestöt, puolueet, vapaan sivistystyön, uskonnolliset yhteisöt ja seurakunnan. Julkinen sektori eli valtio, joka huolehtii lainsäädännöstä, poliisitoiminnasta ja ulko- ja turvallisuuspolitiikasta sekä kunnat, jotka järjestävät paikalliset julkiset peruspalvelut ovat kansalaisyhteiskunnan rinnalla. Taloudellista voittoa tavoittelevat markkinat ja liike-elämä ovat yhteiskunnan kolmas osio. (Harju 2005, 65-67.)

Kansalaisyhteiskunta tarvitsee aktiivisia ihmisiä. Ihmisestä tulee Harjun (2005, 67) mukaan kansalainen silloin, kun hän lähtee kodistaan ulkomaailmaan. Lähiyhteisöt kuten seurakunta, yhdistykset, kansalaisopistot ovat luontevia toimimisen alueita. Toimiminen yhteisössä ja yhteiskunnassa sekä osallistuminen ja vaikuttaminen ovat Harjun mukaan kansalaisuuden mitta. Osallistumista ohjaavat arvot. Osallistuminen luo mahdollisuuden osallisuudelle, kohtaamiselle ja

välittämiselle. Osallisuus on kokemusta siitä, että kuuluu johonkin ja voi vaikuttaa asioihin. Kohtaamisen, nähdyksi ja kuulluksi sekä omana itsenään hyväksytyksi tulemisen tarve on jokaisessa. Ihminen, joka kokee olevansa riittävän hyvä ja hyväksytyt pystyy välittämään myös muista. (Harju 2005, 67-70).

3.1 Vapaaehtoistoiminnan periaatteita

Vapaaehtoistyön ja -toiminnan yleisiä periaatteita Marianne Nylundin ja Anne Birgitta Yeungin (2005, 14-15) mukaan ovat palkattomuus ja nimensä mukaisesti vapaaehtoisuus eli vapaasta tahdosta nouseva halu olla mukana yleishyödyllisessä toiminnassa, jota yleensä joku tahon, esimerkiksi seurakunta tai järjestö, organisoii. Organisaation yhteyshenkilö huolehtii vapaaehtoisten rekrytoinnista, koulutuksesta, työnohjauksesta, virkistyksestä ja kiitoksesta. (Nylund & Yeung 2005, 14-15.)

Nylundin ja Yeungin (2005, 13) mukaan vapaaehtoistyö on viimeisen reilun vuosikymmenen aikana puhuttanut Suomessa niin tavallisia kansalaisia kuin ammattilaisia sosiaalityön ja kirkon piirissä. Päättäjät ja poliitikot ovat hyvin kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä, sillä se mahdollistaisi julkisten palvelujen vähentämisen ja sitä kautta tuottaisi säästöä. Totta lienee, että vapaaehtoistyötä tarvitaan lisää ja että nykyisen kaltaista palveluyhteiskuntaa ei ole mahdollista ylläpitää, mutta työnjako, vastuukysymykset ja organisointi tuottavat omat haasteensa, joihin kaivataan selkeämpää linjaa. Vapaaehtoistoiminnan merkitys on moninainen ja kiistaton. Yhdessä tekemisen, auttamisen sekä saamisen ja antamisen ilo yhdistyy hyötyyn ja apuun, jonka vapaaehtoistyö tuottaa. (Nylund & Yeung 2005, 13-14; Lemberg 2006, 9-10.)

Myös tutkija Henrietta Grönlund (Uusimäki 2009) painottaa selkeää vastuun ja rajojen määrittelyä viranomaisten, järjestävän tahon, avun saajien sekä vapaaehtoistoimijoiden kesken. Yhteiskunnan tehtäviä eivät vapaaehtoiset voi, eikä heidän pidä hoitaa, vaikka Grönlundin mielestä valitettavasti niin on jo tapahtunut erityisesti vanhustenhuollossa ja mielenterveyspalveluissa. Hyvinvointiyh-

teiskunnan on pidettävä huolta heikommassa asemassa olevista ihmisistä. Se ei voi siirtää vastuuta kolmannelle sektorille, kuten järjestöille tai kirkolle. Ne voivat tukea, mutta eivät voi tehdä puolesta. Vapaaehtoisuudesta ei saa tulla pakkoa, sillä muuten myös vapaaehtoisuuden idea eli pyyteetön auttamisen halu, kärsii. (Uusimäki 2009.)

Nylund ja Yeung (2005, 15-17) ovat pohtineet ja tutkineet vapaaehtoistoiminnan antia, arvoja ja osallisuuden kokemusta. Yeungin (mt. 83) mielestä motivaatio on vapaaehtoistoiminnan tärkein tekijä. Siihen vaikuttaa ihmisen, vapaaehtoistoimijan menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. (Mt. 83) Myös Hannu Sorri (2005, 126-130) kuvaa vapaaehtoistoiminnan motiiveja elämän käännteisiin ja arvoihin liittyvänä toimintana. Evankelisluterilaisen kirkon Palvelevan puhelimen 29 vapaaehtoisten päivystäjän motiiveiksi hän kertoo muun muassa itsensä kehittämisen mahdollisuuden, oman läpikäydyn kriisin sekä elämän tilanteen muutoksen, esimerkiksi eläkkeelle jäämisen. Lisäksi kristillinen arvomaailma, kuten lähimmäisen rakkauden toteuttaminen tai muut uskonnolliset syyt olivat päivystäjille keskeisiä motiiveja. Riihimäen seurakunnan diakoniatyön vapaaehtoistyössä korostuivat niin ikään samankaltaiset elämäntilanteisiin ja -vaiheisiin liittyvät muutokset. Lisäksi päiviin haluttiin sisältöä ja tekemistä sekä kaivattiin tarpeellisuuden ja johonkin kuulumisen kokemusta. . (Sorri 2005, 126-130.)

3.2 Nuoret ja aikuiset vapaaehtoistoimijoina

Tutkiessaan 20-39-vuotiaiden nuorten aikuisten suhdetta vapaaehtoistyöhön, Grönlundille (Uusimäki 2009) selvisi, että myös pääkaupunkiseudulla lähes 70 prosenttia nuorista aikuisista olisi periaatteessa halukkaita tekemään vapaaehtoistyötä. Erityisesti nuoret halusivat toimia vapaaehtoisina vanhusten, vammaisten ja huono-osaisten parissa. Kyseisen tutkimuksen mukaan noin kolmannes nuorista oli jo mukana käytännön vapaaehtoistyössä, mikä Grönlundin mukaan on jotakuinkin sama määrä, kuin muunkin ikäisten parissa. Samoin naisten ja miesten vapaaehtoistoiminnan kentät olivat samankaltaiset riippumatta iästä. Miehet toimivat maanpuolustuksen ja pelastustyön piirissä ja naiset

opetuksen, kasvatuksen, sosiaali- ja terveystalveluiden sekä muun auttamistoiminnan parissa. Toisaalta nuoret miehet olivat kiinnostuneita myös vanhus- ja vapaaehtoistyöstä. Tutkimuksessa selvisi, että nuoria harvemmin pyydettiin mukaan vapaaehtoistoimintaan. Grönlundin mukaan kiinnostus vapaaehtoistyöhön on lisääntynyt ja hän arvelee sen johtuvan muun muassa lamasta, hyvinvointivaltion alasajosta sekä sosiaalisen omantunnon kasvusta. (Uusimäki 2009.)

Muutamien vuosien takaiset tutkimukset kertovat karua kieltä kirkon vapaaehtoistoiminnan houkuttavuudesta. World Values 2000 -tutkimuksessa ja Kirkon tutkimuskeskuksen puhelinhaastattelussa selvitettiin nuorten ja nuorten aikuisten osallistumista vapaaehtoistoimintaan. World Values 2000 -tutkimuksessa 299:sta 18-34-vuotiaasta suomalaisesta 93 toimi vapaaehtoistyössä. Heistä 13 on kirkon vapaaehtoisina ja seitsemän sosiaalialan vapaaehtoisina. Puhelinhaastattelussa haastateltiin 1000:tta 20-39-vuotiasta pääkaupunkiseudun asukasta. Heistä valtaosa, 710, vastasi, ettei toiminut eikä voisi kuvitella toimivansa kirkon vapaaehtoistyöntekijänä. (Nylund & Yeung 2005, 176-177).

Grönlundin (Uusimäki 2009) mielestä on erittäin tärkeää, että nuoria ja nuoria aikuisia saataisiin mukaan vapaaehtoistoimintaan. Grönlund uskoo, että heitä tavoitettaisiin Internetin kautta. Muun muassa Tampereella, Helsingissä ja Vantaalla toimii Internetissä Suurella sydämellä -vapaaehtoistoiminnan pankki. Grönlund pitää sitä erinomaisena rekrytointikanavana. Ihmiset voivat ilmoittautua monenlaisiin ja kestoaltaan vaihteleviin vapaaehtoistoiimiin. Erityisen merkittävää on Grönlundin mielestä myös se, että vapaaehtoisten ja avuntarvitsijoiden toiveet ja tarpeet saadaan kohtaamaan. Yläkoululaisten sekä lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden opetusta olisi Grönlundin mielestä syytä kehittää toiminnallisempaan suuntaan myös kansalaiskasvatuksen osalta. Heitä voitaisiin pyytää esimerkiksi vierailemaan vanhusten luona tai keräämään rahaa Suomen Punaiselle Ristille. Henrietta Grönlund arvelee, että myös kirkon vapaaehtoistoiminta voisi kiinnostaa nuoria, kun toimitaan näkemys kun se toimisi perimmäisestä olemuksesta, yhteisöllisyydestä käsin. (Uusimäki 2009.)

Samaa mieltä ovat tutkijat Yeung ja Nylund (2005, 18-19). Kansalaistaitojen opettaminen onnistuisi heidän mielestään parhaiten kokemuksellisena toimintana, joka myös tutustuttaisi nuoret koulun ulkopuolisiin tahoihin. Tutkijat eivät myöskään olisi huolissaan nuorten osallistumisesta ja kiinnostuksesta yhteiskunnallisiin asioihin, kansalaisvaikuttamiseen, kuten kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman (esimerkiksi Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman loppuraportti, Oikeusministeriö 2007:20) useissa hankkeissa on oltu. Arjen tasolla, epämuodollisen naapuri- ja ystäväävun vapaaehtoistoiminnan ja vertaistuen antamisessa, nuoret Yeungin ja Nylundin mukaan kunnostautuvat (Nylund & Yeung 2005, 18-19.)

3.3 Vapaaehtoistoimijoiden rekrytointia

Tarjoamalla erikestoisia ja erilaisia tapahtumia ja projekteja jatkuvan osallistumisen ohella voitaisiin Nylundin ja Yeungin (2005, 30-31) mukaan saada ihmisiä innostumaan vapaaehtoistoiminnasta. Tutkijat kehottavat ottamaan vapaaehtoiset mukaan toiminnan suunnitteluun. Vapaaehtoisina jo toimivia kannattaa pyytää kertomaan, miksi ovat alkujaan lähteneet mukaan. Vapaaehtoiset on syytä ottaa mukaan päätöksentekoon ja heille on järjestettävä säännöllisiä tilaisuuksia kokemusten ja ideoiden jakamiseen. On tärkeää rohkaista vapaaehtoisia käyttämään erilaisia taitojaan ja arvostaa heidän monipuolisuuttaan. (Nylund & Yeung 2005, 30-31.)

Tutkijat Nylund ja Yeung kehottavat edistämään vapaaehtoisten oppimista ja tunnesiteen syntymistä muun muassa käymällä säännöllisiä keskusteluja kahden kesken ja ryhmässä vapaaehtoisuuteen liittyvistä toiveista ja merkityksistä sekä toiminnan arvoista. Tärkeää on myös välitön, positiivinen palaute. Tarpeen on niin ikään työnohjauksen järjestäminen sekä vapaaehtoisten jaksamisen seuraaminen. Syytä on myös pohtia vapaaehtoisten kehittymismahdollisuuksia motivaation tai tarpeiden muuttuessa. Vapaaehtoistoiminnan ulkopuolella on

tarpeen järjestää vapaamuotoista yhdessäoloa ja toimintaa. (Nylund & Yeung 2005, 30-31.)

4 KAIPUU YHTEISÖLLISYYTEEN

4.1 Aikuiset malleiksi hyvän tekemiseen ja arvojen siirtoon

Filosofian tohtori ja Lasten terveystieteiden puheenjohtaja Seija Sihvola (2008) kannustaa hyvän tekemiseen. Hänen mielestään henkisen hyvinvoinnin edistämiseksi tärkeämpää kuin kokonaisen yhteisön toiminta on lapsen kohtaaminen kahden kesken, kasvokkain. Sihvolan mukaan hyvän tekeminen on Suomessa vielä varsin käyttämätön voimavara. Nuorille ja aikuisille suunnatuissa terveyskyselyissä selvitetään fyysiseen hyvinvointiin liittyviä asioita kuten pituutta, painoa, oireita, vaivoja ja elintapoja, mutta toisiin ihmisiin kohdistuvaa myönteistä toimintaa, hyvän tekemistä ei kysytä. Muualla maailmalla Sihvolan mukaan näin tehdään. Hänen mielestään nopein tapa edistää lasten henkistä hyvinvointia on aikuisten malli hyvän tekemisestä. Auttamisen ja antamisen tulisi näkyä arjessa koko ajan. Yhteiskunnan toimet, rakenteelliset parannukset, ovat hitaita toteuttaa, mutta yksilöt voivat toimia heti. (Sihvola 2008.)

“Arvot asuvat kotona”, julistaa Kirsti Ijäs (2009, 7-9) tuoreessa kirjassaan. Myös hän kääntää katseensa koteihin ja lapsen ja nuoren lähiympyröihin suurimpana hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä. Vanhempien ja kodin arvot näkyvät arjessa, siinä, mitä asioita pidetään tärkeinä ja mihin aikaa käytetään. (2009, 7-9.) Tommy Hellstenin (2003, 10-11) mielestä olemme luoneet liian moniarvoisen tai ehkä arvottoman yhteiskunnan. Hänen mukaansa enää ei ole olemassa selkeästi oikeaa ja väärää, vaan asiat ovat suhteellisia. Hellstenin mielestä töherrykset ja ilkeät teot ovat nuorten hätähuuto pahoinvoinnista, rajattomuudesta ja arvottomuudesta. Aikuisten, vanhempien, on suostuttava vanhemmuuteen, joka tarkoittaa rajoittamista, vallan käyttöä, ja sen myötä ”ikävanä olemista”. Rajoittamalla ja sallimalla tiettyjä asioita vanhemmat siirtävät lapsilleen omaa arvoa maailmaansa. Rakkaus ja kunnioitus vanhemman ja lapsen suhteessa ovat edellytyksenä oppien sisäistämiseen. (Hellsten 2003, 30-33.)

Myös Jari Sinkkonen (2001, 9-17) pitää lapsen ja vanhemman välistä suhdetta ensiarvoisen tärkeänä. Hän hämmästelee ja harmittelee sitä, että sen sijaan, että vanhemmat kilpailisivat siitä kumpi saa hoitaa lapsia kotona, he kilpailevat

siitä kumpi pääsee kotoa pois. Yhteiskunnan arvostukset käytännön toimissa ja puheissa toki ohjaavat myös vanhempien käyttäytymistä. Ei ole tavoiteltavaa ”olla vain kotona” lasten kanssa. Myös Sinkkonen pitää arvottomuutta sekä kohtaamattomuutta, kenellekään tai mihinkään kuulumattomuutta syynä lasten ja nuorten pahoinvointiin. (Sinkkonen 2001, 9-17.)

Lapset ja nuoret eivät tarvitse ihmeitä tai täydellisiä vanhempia, vaan vanhempia, joilla on aikaa olla saatavilla, kärsivällisyyttä ja rohkeutta asettaa rajoja. Tutkimusten mukaan nuoret odottavat vanhemmiltaan perushoivan lisäksi ohjasta, neuvoja, ja tukea. (Hiila 2005, 5.) Myös Vuokko Malinen ja Sinikka Kumppula (2005, 44-45) peräänkuuluttavat lasten ja nuorten vanhemmilta turvallisuuden ja riittävän huolenpidon, samaistumisen mallin sekä arvovaltaan liittyvän uskottavuuden tarjoamista.

4.2 Sanoista tekoihin yhteisöllisyyden puolesta

Toisinaan mennyttä aikaa ihannoidaan yhteisöllisyyden, yhtenäisten arvojen asiallisen käyttäytymisen aikana. Juha Nieminen (2003, 261-263) tarkastelee nuorisokasvatuksen muutosta 1800-luvulta 2000-luvulle. Tarkasteluvälin alkuvaiheessa 1800-luvun maatalous- ja sääty-yhteiskunnassa nuoria kasvatettiin auktoriteetin voimalla. Kirkkokuri ja isäntävalta hallitsivat. Lapset ja nuoret oppivat elämisen perustiedot ja -taidot kotitöissä, joita omavaraistalouteen perustuvassa yhteiskunnassa kaikkien oli tehtävä. 1800- ja 1900-lukujen taitteessa alkaneissa muutoksissa alkoi kasvattajiksi tulla myös muita auktoriteetteja. Koulutusta, jonka sisältöä ja saatavuutta, jota aiemmin määritteli sääty, muokattiin nyt kansallista yhtenäisyyttä tukevaksi ja sitä haluttiin tarjota kaikille. Samoin yhteiskunnallinen ja poliittinen osallistuminen tulivat mahdollisiksi ja toivottaviksi yleisen yhtäläisen äänioikeudentoteutumisen, yksikamariseen eduskuntaan siirtymisen sekä kansalaisten yhdistymis-, sanan- ja kokoontumisvapauden sallimisen jälkeen. (Nieminen 2003, 261-263.)

Nuoria pyrittiin ohjaamaan ja kasvattamaan osallistuvaan kansalaisuuteen. Nuoret alkoivat muuttaa työn ja opintojen perässä kaupunkeihin. Heitä ei enää

tarvittu kotitaloustöissä yhtä paljon kuin aiemmin. Myös vanhemmat alkoivat siirtyä kodin ulkopuolisiin töihin ja nuorten sitoutuminen perheeseen ja lähiyhteisöön alkoi vähentyä. Kaupungeissa nuorten ikäryhmä kasvoi ja vapaa-aika lisääntyi. Maaseudulla elintaso alkoi kohota ja perinteiset yhteisöt murtua. (Nieminen 2003, 261-263.)

Kirsti Ijäksen (2009, 32-34) mukaan ”vanhoihin hyviin aikoihin” liittyi myös tiukka yhteisön kontrolli ja vaikenemisen ja kestämissen pakko. Sodan jälkeen ei ollut tilaa tai kykyä käsitellä traumaattisia kokemuksia. Suomi oli ”rakennettava uudelleen”. Murheet oli siirrettävä syrjään. Olympialaiset Helsingissä vuonna 1952 ja Armi Kuuselan valinta Miss Universumiksi loivat suomalaisiin Ijäksen mukaan uutta uskoa ja voimaa. (Ijäs 2009, 32-34.)

Kasvatussosiologian dosentti, professori Leena Koski (2003, 283-289) kuvaa kodin ja koulun antamaa kasvatusta 1800-luvulta 1950-luvulle ja pidempäänkin kuriin ja nuhteeseen, auktoriteettien kunnioittamiseen ja tottelevaisuuteen kasvattamisena. Leena Kosken haastattelemat naiset kertoivat 1900-luvun alkupuolelle sijoittuvissa koulumuistoistaan. Julkinen nöyryyttäminen kuului asiaan. Opettajan pilkan kohteeksi saattoi joutua, jos erottui joukosta tai ei osannut läksyjään. Kodin ja koulun välinen yhteistyö toimi yhteisöllisenä paineena virallisen yhteistyön ohella. Vanhempia ei saanut saattaa häpeään huonolla tai poikkeavalla käyttäytymisellä. (Koski 2003, 283-289.)

60-70-luvulla Suomen kansainvälistyessä ja elintason kohotessa alettiin myös voimakkaasti kyseenalaistaa auktoriteetteja ja niiden arvoja. Kapinoitiin muun muassa kirkkoa, armeijaa, poliisia, opettajia, liike-elämän johtoa vastaan. Samoihin aikoihin nuoret muuttivat maalta kaupunkiin, mikä tuotti omia ongelmiaan muun muassa irrallisuuden kokemusta. 1960-80-luvuilla perheiden koot alkoivat pienentyä ja naisten työssäkäynti lisääntyi. Hoivaa ja hoitoa tuotettiin enenevässä määrin julkisin varoin. Elintaso kohosi ja vapaus lasten kasvatuksessa ja parisuhteissa lisääntyi. (Ijäs 2009, 34-37.)

Raha määritteli Ijäksen (2009, 37-38) 1980-luvulla perheiden elämää. Tehtiin työtä, että saatiin hankittua enemmän ja parempia tarpeellisia ja tarpeettomia lait-

teita. Materiaalinen hyvinvointi lisääntyi, mutta samalla henkinen, yhdessä vietetty aika ja kiireetön oleminen vähenivät. 1990-luvun lama romahdutti useiden perheiden elämää taloudellisesti ja mielenterveydellisesti. Silti sillä kuten muillakin ajoilla on omat hyvät puolensa. Emme voi palata vanhaan hyvään aikaan, sillä sellaista ei yksipuolisesti ole olemassa. On pyrittävä tekemään tästä ajasta riittävän hyvä ottaen toivottavasti oppia aiemmista virheistä. (Ijäs 2009, 39.)

Myöskään Meri Lähteenoksan (2008) mielestä ei kannata jäädä haikailemaan hyvien aikojen perään, vaan on toimittava asioiden hyväksi. Hän alkoi puhua yhteisöllisyyden ja arkisen avun kaipuustaan ystävilleen ja naapureilleen ja pikkuhiljaa alkoi Tampereella rakentua vuokrataloyhteisö Rouva Annikki Mäkipää. Yhteisössä asui eri-ikäisiä erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Ihmiset tervehtivät toisiaan, hymyilivät toisilleen, neuvottelivat keskenään. He auttoivat ja pyysivät apua sekä järjestivät yhdessä juhlia ja muita tapahtumia. (Lähteenoksa 2008.)

Yhdessä tekemisen ja asioiden jakamisen puolesta puhuu myös Aseman lapset ry:n perustaja ja pitkäaikainen työntekijä, nykyinen HelsinkiMission nuorisopalveluiden johtaja Olavi Sydänmaanlakka. Hän pitää yksinpärjäämisen kulttuuriamme syynä muun muassa nuorten pahoinvointiin. Hänen mielestään selviäminen ja ikävistä asioista vaikeneminen pohjautuu sisällissodan aiheuttamaan häpeään ja syyllisyyteen. Korostamme liikaa yksilöllisyyttä ja ihmisen arvoa suoritusten perusteella. Myös lapset ja nuoret joutuvat pärjäämään yksin, eikä yksin pysty keskustelemaan, peilaamaan ja pohtimaan asioitaan. (Heinonen 2008.)

Sydänmaanlakka uskoo, että emme tarvitsisi niin paljon ammattilaisia hoitamaan mielenterveysongelmia, jos opettelisimme uudelleen yhteisöllisyyttä, tavallisista ja myöhemmin hankalammistakin asioista keskustelemista keskenämme. Toki ammattilaisia tarvitaan ja erityisesti myös tekemään työtä yhdessä verkostona yhteiseksi hyväksi. Sydänmaanlakka kehottaa aikuisia ottamaan myös mallia nuorista, jotka elävät ja toimivat ryhmässä, tukevat ja lohduttavat toisiaan. Hän toivoo nuorten säilyttävän yhdessä olemisen taidon myös aikuisuuteen ja kutsuvan aikuisinakin naapureitaan kylään maailmaa parantamaan. (Heinonen 2008.)

4.3 Arjen teologiaa

Kari Latvus (2002, 165-179) pohtii kontekstuaalisen teologian paikkaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Vapautuksen teologiasta, kaikkein kurjimmassa olosuhteissa elävien Latinalaisen Amerikan köyhien keskuudessa, on syntynyt ja muovautunut kontekstuaalinen teologia, arjen teologia. Intialaisten kastittomien, yhteiskunnassaan arvottomien ja oikeudettomien, keskuuteen syntyi Dalit-teologia ja myöhemmin brittiläiseen yhteiskunnalliseen murrokseen vastaamaan pyrkinyt Urban theology. Se ottaa huomioon ihmiset omassa ympäristössään, mutta liittää heidät ikiaikaiseen ketjuun Raamatun ihmisten kanssa sekä Jumalan avun ja turvan äärelle. Suomessa ei sinänsä kärsitä kurjuudessa, mutta vieraantuminen kirkosta ja uskosta arjessa ja pyhässä on totta. Yksinäisyys, tyhjiys, osattomuus ja arvottomuus ovat totta. (Latvus 2002, 165-179.)

Kontekstuaalisen teologian näkökulmaksi voidaan valita seuraava kolmitasoinen malli. Ensimmäinen taso on arjen taso, joka ei edellytä teologisia opintoja, vaan halua ja rohkeutta tulkita kristinuskoa keskellä arkea. Paikkana voivat olla kadut, kerhohuoneet, diakoniatoimistot tai työpaikat. Toinen taso on paikallisen alueen tai seurakunnan taso. Tällöin mukana on teologista osaamista ja koulutusta, mutta toimitaan yhteistyössä asukkaiden, seurakuntalaisten ja työntekijöiden kesken. Sekä teologinen näkökulma että paikallinen näkökulma tulevat huomioiduiksi. Kolmas taso on tutkimus- ja kehittämistyö, jonka tarkoitus on tukea arjen ja paikallisen alueen toimintaa luomalla malleja ja arvioimalla kriittisesti aiempia toteutuksia. (Latvus 2002, 165-179.)

Latvus painottaa kaikkien tasojen sekä niiden välisen vuoropuhelun ja yhteistyön merkitystä. Kaikissa paikallisen ja kontekstuaalisen teologian malleissa Latvuksen mukaan keskeisin on kristillisen uskon, sen perinteen ja nykyisen muodon sekä arkitodellisuuden, arjen, kulttuurin ja yhteiskunnan, vuorovaikutus. Lisäksi molempiin, sekä kristilliseen uskoon että arkitodellisuuteen, kuuluu tutkimustieto, johon sisältyy kokemustieto ja sen kriittinen jäsenyys. Esimerkkinä Latvus käyttää työttömiä. Yksilön kokemukseen työttömyydestä liitetään koko-

naiskuva Suomen tai jonkin alueen työttömyydestä, sitten tarkastellaan kristinuskon käsityksiä työstä ja työttömyydestä Raamatun tai luterilaisten tunnustuskirjojen avulla. Kokemustietoa kertyy kaikilta alueilta: yksilön kokemus arvottomuudesta, vapaudesta, yhteisön tai laajemman joukon kokemukset selviämisestä, toimeentulosta, uskoon liittyvä kokemus luottamuksesta Jumalan apuun. (Latvus 2002, 165-179.)

Jotta kontekstuaalinen teologia toteutuisi, sen sisältönä on Latvuksen mukaan oltava neljä näkökulmaa: arjen näkeminen, yhdessä tekeminen, toimiminen kohti oikeudenmukaisuutta sekä osallistava hengellisyys. Arjen näkeminen on lähtökohta, jossa yhdistyvät yksilön ja yhteiskunnan, kulttuurin ja sosiaalisen arjen kuva, jonka tarkastelu keskittyy erityisesti tietyn paikallisen alueen kysymyksiin. Tarkastellaan valta-asetelmaa; kuka ja ketkä päättävät ja osallistuvat, mikä estää tai mahdollistaa osallisuuden. Tärkeimpänä kysymyksenä on, kuka kärsii eniten. Tavoitteena on selkiyttää yhteiskunnallista tietoisuutta sovitettuna kokemustietoon sekä äänen antaminen heille, jotka eivät yleensä saa ääntään kuuluviin. (Latvus 2002, 165-179).

Yhdessä tekemisen yhteisö voi olla seurakunnan työyhteisö, seurakuntayhteisö tai alueellinen yhteisö. Pohditaan ketkä kuuluvat yhteisöön, mikä luo tunteen kuulumisesta tai ulkopuolisuudesta, miten vaikuttaa ihmisiin antaako rohkaisua, kenellä on valtaa. Tavoitteena on yhdessä tekemällä lisätä yhteisöjen vuorovaikutusta ja toimivuutta sekä luoda yksittäisille ihmisille toivoa ja rohkaisua antavia sosiaalisia verkostoja. (Latvus 2002, 165-179.)

Kohti oikeudenmukaisuutta käydään kysymällä miten eniten kärsivien tilanteeseen voidaan vastata. Ihmisiä, jotka ovat hädässä, on autettava, annettava ensiapua, mutta vähitellen on autettava ihmistä auttamaan itse itseään, ottamaan vastuuta omasta elämästään. Tärkeää on myös vaikuttaa esimerkiksi kunnalliseen päätöksen tekoon rahojen käytössä ja alueiden suunnittelussa. Huoli luonnonvarojen käytöstä on syytä pitää esillä. Tavoitteena ovatkin toimet hädän lievittäminen, hyvinvoinnin lisääntyminen, ihmisten osallistuminen, luonnon säilyttäminen ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentaminen. (Latvus 2002, 165-179.)

Osallistava hengellisyys voi toteutua hyvin monella tapaa Raamatun käytössä, rukouksessa, hiljaisuuden viljelyssä ja jumalanpalveluksissa. Keskeisinä Raamatun kertomuksina on käytetty Jeesus-kertomuksia, luomiskertomusta, Vanhan Testamentin profeetallisia tekstejä ja Ilmestyskirjaa. Olennaista on löytää itsensä Raamatun kertomuksista. Apuna tarvitaan teologista tietoa ja Raamatun tulkintaa. Tärkeää on myös löytää rukous ja hiljentyminen osaksi arkea ja juhlaa, itkua ja iloa sekä löytää sopiva muoto liittyä ja osallistua seurakunnan yhteyteen. Tavoitteena on, että ihminen voisi kokea osallistavaa hengellisyyttä sekä armoa ja toivoa arjen keskellä ja liittää ikiaikaiset kristilliset kertomukset jatkumoksi tämän päivän kokemuksiin. (Latvus 2002, 165-179.)

5 PROSESSIN KUVAUS

5.1 Idea alkaa itää

Muutaman vuoden työkokemus Lohjan seurakunnassa Muijalan alueella viritti halun tarjota alueen asukkaille mahdollisuuden olla toteuttamassa toimintaa uudehkolla Lohjanportin seurakuntakodilla. Seurakuntakodilla on päiväkerhon tilat, diakoniatoimisto, kirkkosali, keittiö ja takkahuone. Kolmena päivänä viikossa aamupäivisin kirkkosalin puolella kokoontuu perhekerho ja kerran viikossa Kirppukerhon nimellä toimiva lapsiparkki, jonne lapsen voi tuoda pariksi tunniksi hoitoon. Kotona lapsiaan hoitaville isille, äideille, isovanhemmille sekä perhepäivähoitajille seurakuntakodissa on paljon aktiviteettia päiväsaikaan, mutta mietimme, voisiko tilojen iltakäyttöä lisätä.

Keväällä 2009 iltatoimintaa seurakuntakodilla oli Virkkalan viulukerhon harjoitukset kerran viikossa, varhaisnuorten kerhot kahdesti viikossa, vapaaehtoisen ohjaajan emännöimä naisten piiri kerran kuukaudessa ja muutaman kuukauden ajan kerran viikossa kokoontui vapaaehtoisten ohjaama Alfa-kurssi, jossa käsiteltiin kristinuskon perusasioita keskustellen. Viikonloppuisin seurakuntasali ja keittiö olivat usein yksityisjuhlien, esimerkiksi kastejuhlien, viettoa varten varattu. Sunnuntaisin päiväkerhon tiloissa toimi pyhäkoulu. Jumalanpalveluksia seurakuntakodilla oli harvoin. Ne oli pääosin keskitetty Lohjan keskustassa sijaitsevaan Pyhän Laurin kirkkoon. Koulun ja päivähoidon kirkot joulun alla ja keväällä sen sijaan kuuluivat seurakuntakodin toimintaan. Kesäkuun alusta perhekerho ja päiväkerho yhdistyivät kesäkerhoksi, joka oli avoinna maanantaista torstaihin kello 9-15 ja perjantaisin kello 9-14 juhannukseen asti. Päivän aikana tarjolla oli kahvia ja mehua. Grilli oli kuumana omia eväitä varten. Yhteistä järjestettyä ohjelmaa oli päivittäin jonkin verran, pääasiassa oltiin yhdessä ulkona.

Vuodesta 2006 Lohjanportissa on myös toiminut koululaisten kesäkerho 1-2-luokkalaisille. Se on syntynyt vanhempien toiveesta ja lukuisista yhteydenotoista. Koululaisten kesäkerhon aukioloajat ovat samat kuin perheidenkin kesäkerhon. Toiminnasta vastaa seurakunnan varhaisnuorisotyö, joka maksaa palkan

vastaavalle ohjaajalle sekä palkkion rippikoulun käyneille kerho-ohjaajille. Vastaava ohjaaja suunnittelee yhdessä kerho-ohjaajien kanssa toiminnan, jota nuoret toteuttavat hänen tuellaan. Koululaiset saavat kesäkerhossa lämpimän ruoan ja välipalan. Toiminta palvelee vanhempia, sillä he voivat olla rauhallisin mielin, kun tietävät jälkikasvunsa olevan turvassa. Se palvelee pieniä koululaisia, jotka saavat mukavaa tekemistä, seuraa sekä ruoan vanhempien ollessa työssä. Se palvelee myös nuoria, jotka harjoittelevat vastuun kantamista ja työn tekemistä.

5.2 Muijalan alue

Muijalan alue on pientalopainotteinen asuinalue ja teollisuusalue Helsingin moottoritien liittymän tuntumassa. Muijala jakautuu kahteen tilastoalueeseen, Uusniittyyn ja Muijala-Nummenkylään. Muijalassa oli vuoden 2006 lopussa 2104 asukasta, joista koululaisia ja opiskelijoita 131 ja alle 14-vuotiaita 600. (Nikkanen 2009.) Koko Lohjalla asukkaita oli vuonna 39 133. (Lohjan kaupunki i.a. Lohja lyhyesti). Perheitä, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi, oli Lohjalla 10 544 ja Muijalan alueella 690 (Nikkanen 2009).

Palveluita Muijalassa on niukalti. Lohjanportin K-market palvelee elintarvikeliikkeenä ja asiamiespostina. Noin sadan metrin päässä kaupalta sijaitsee grillikioski. Muijalan teollisuusalueella on kuplahalli jalkapallon harrastajille. Hiihtämään pääsee talvella Muijalan Hiihtomaassa ja luistelemaan Muijalan ja Nummenkylän koulun kentillä. Avantoon voi pulahtaa talvella ja kesällä suhteellisen lämpimään veteen Nälköönlammella. Luontoa, kaunista harjumaisemaa mäntymetsineen, Muijalassa riittää.

Päivähoitopaikkoja Muijalan alueella on Muijalan päiväkodissa, päiväkotinä Onnenomenassa sekä päiväkodin erillisosastoilla Kissankelloissa ja Metsätähdissä kerrostalon alakerran huoneistoissa kaikkiaan noin 150 paikkaa sekä perhepäi-

vähoidossa (Lohjan kaupunki, Muijalan alueen päivähoito i.a.). Muijalan alakoulussa oli oppilaita kevään 2009 koulutiedotteen mukaan 182. Nummenkylän koulussa oli 69 oppilasta. (Lohjan kaupunki, Mäntynummen yläkoulualue i.a.). Mäntynummen yläkoulu, jonne molempien koulujen oppilaat siirtyvät seitsemännän luokan alkaessa, sijaitsee noin neljän kilometrin päässä Muijalan koulusta.

Osallistuminen seurakuntakodin kappeliitiimin kokouksiin on tukenut ajatusta kehittää toimintaa muillekin ryhmille kuin lapsiperheille. Kappelineuvostoon on kuulunut pappi, diakoni, varhaisnuorisotyönohjaaja, seurakuntakodilla päiväkerhossa ja perhekerhossa työskentelevät lastenohjaajat sekä muutama alueen asukas. Tiimissä on mietitty ja ideoitu erilaisia tapahtumia, muun muassa lumikirkkoja, perhetapahtumia, parisuhdekursseja ja yhteislaulutilaisuuksia. Ihmisille on pyritty tarjoamaan monenlaista, mutta usein ongelma on ollut, ettei järjestettyyn tilaisuuteen ole tullut juuri ketään. Perhetapahtumat, joita perhekerhon ja päiväkerhon työntekijät ovat järjestäneet, ovat koonneet ihmisiä, mutta hartaammat ja erikoisemmat tilaisuudet sen sijaan eivät.

Erityisesti nuorille suunnattua toimintaa kappelineuvosto ei ole järjestänyt. Keskustelua nuorten harrastusmahdollisuuksien puutteesta on käyty, mutta kappelineuvosto tai seurakunta ei ole kokenut omaavansa riittäviä mahdollisuuksia toiminnan järjestämiseen. Muijalassa nuorille ei juuri ole järjestettyä toimintaa saati kohtaamispaikkaa. Omaehtoisia nuorten tapaamispaikkoja ovat olleet seurakuntakodin, päiväkodin ja koulun pihat sekä leikkipuistot. Tapaamisten jäljet ovat kuitenkin usein olleet epämieluisia muille käyttäjille: rikottuja pulloja, töhrittyjä seiniä ja tupakannatsoja. Seurakunnan nuorisotyön ja kaupungin nuorisotoimen kesken on yhteistyötä yritetty useaan otteeseen, mutta resurssit eivät ole vielä antaneet myöten alueellisiin toimiin.

Nuorten tilojen puutteesta keskusteltiin myös lokakuussa 2008 Muijalan strategiassa, joka järjestettiin alueen asukkaille. Tilaisuuden esittelijänä toimi Lohjan kaupungin kehittämisspäällikkö Pekka Puistosalo. Illassa tuli esille, että Muijalan alue on muuhun kaupunkiin nähden kasvanut nopeammin ja että siellä

asuu nuoria, joille ehdottomasti tarvitaan paikka, jossa viettää aikaa. Todettiin, että kymmenen vuoden ajan on puhuttu nuorisotalohankkeesta, mutta aina se on jäänyt muiden tarpeiden jalkoihin. Keskustelua käytiin myös seurakuntakodin tilojen käytöstä. Oltiin sitä mieltä, että se on lähes tyhjiillään ja ehdotettiin, että kaupunki ja seurakunta järjestäisivät siellä nuorille toimintaa. Myös aktiivisten vanhempien osallistumisesta keskusteltiin. Arveltiin, että vanhemmat voisivat pyörittää nuorisotaloa yhdessä kaupungin nuorisotyöntekijän kanssa. Todettiin Muijalassa aiemmin vallinneen koko kylä kasvattaa –periaatteen, joka tällä hetkellä on vain ajatuksen tasolla. Yhteisvastuullisuutta pidettiin tärkeänä. (Lohjan kaupunki i.a. Muijalan strategialta.)

5.3 Toiminnan suunnittelua seurakuntakodin ensivuosina

Kun seurakuntakodin rakentaminen oli alkutaipaleella, sekä asukkailla että seurakunnan työntekijöillä oli runsaasti odotuksia uusien tilojen suhteen. Silloin seurakunta järjesti asukasillan Muijalan koululle, johon kutsuttiin ihmisiä muun muassa paikallisen Länsi-Uusimaa lehden ilmoituksella:

Tervetuloa Lohjanportin asukasiltaan Muijalan koululle 3.9.2003 klo19.00 keskustelemaan kahvikupposen äärelle seurakunnan uuden, rakenteilla olevan toimitilan käyttömahdollisuuksista. Illan aikana on myös mahdollisuus käydä tutustumassa tilaan. Kokoonkutsujana: Lohjan seurakunta yhteistyössä Lohjanportin kylätöimikunnan kanssa.

Osallistujia oli ollut kaikkiaan 35 henkilöä, joista loppuillan keskusteluun oli jäänyt kymmenkunta. Seurakunnan työntekijöistä paikalla oli ollut kirkkoherra, diakoni, pappi, varhaisnuorisotyönohjaaja, lastenohjaaja ja kiinteistöpäällikkö.

Diakoni oli toivottanut ihmiset tervetulleiksi ja kirkkoherra alustanut iltaa puhuen seurakunnan yhteisöllisestä luonteesta ja seurakuntalaisten, maallikkojen osallistumisen merkityksestä. Hän oli kertonut, että tila vihittäisiin kappeliksi, jolloin messussa on mahdollisuus nauttia ehtoollista. Suunnitteilla oli, että seurakunta järjestäisi uusissa tiloissa perhekirkoja sekä yhteistyössä kirkollisten järjestöjen kanssa luentoja ja raamattutunteja. Säännöllisenä viikkotoimintana olisi päiväkerho 3-6-vuotiaille lapsille ja perhekerho kotona lapsia hoitaville aikuisille ja

lapsille. Diakonin päivystys olisi kerran viikossa. Suunnitteilla oli myös joululaulutilaisuus joulun alla. Seurakuntalaisia toivottiin ohjaajiksi varhaisnuorten ja vanhusten kerhoihin sekä keskustelu- ja Raamattupiirien vetäjiksi. Kiinteistö-päällikön johdolla ihmiset pääsivät esittelykierrokselle uusiin tiloihin.

Asukkaat toivoivat, että seurakuntakodilla olisi toimintaa eläkeläisille, nuorille ja varhaisnuorille, teemallisia perheiltoja, ohjattua musiikkitoimintaa, nuotioiltoja sekä mahdollisuus käyttää Internetiä. Tilaisuudessa oli jaettu myös kyselylomakkeita, jotka saattoi palauttaa myöhemmin uuden rakennuksen postilaatikoon.

Seurakunta toimi ihmisiä kuunnellen ja osallistaen. Alueen asukkaiden toiveita ja mielipiteitä kysyttiin ja heitä kutsuttiin tekemään yhdessä. Silti vain muutama ilmoittautui mukaan perustettavaan kappelineuvostoon, jonka oli määrä kokoontua säännöllisesti ja suunnitella sekä toteuttaa toimintaa palvelemaan alueen asukkaita. Alusta alkaen kappelineuvostoon kuului asukkaiden lisäksi pappi, varhaisnuorisotyönohjaaja, kaksi lastenohjaajaa ja diakoni.

Tanja Mäkelä, toinen käsillä olevan opinnäytetyön tekijöistä, tuli mukaan kappelineuvostoon perhetyötä tekevänä lastenohjaajana vuonna 2007. Tuolloin kappelineuvosto kokoontui vielä suhteellisen säännöllisesti. Vapaaehtoisten alueen asukkaiden määrä tosin oli supistunut entisestään, 2007 heitä oli enää kaksi. Työntekijät halusivat järjestää asukkaille jumalanpalveluksia ja muita yhteisiä tapahtumia, mutta kerta toisensa jälkeen petyttiin osan ottajien vähyyteen. Perhekerho ja päiväkerho sekä niiden järjestämät tapahtumat kokosivat ihmisiä. Niiden ympärille koetettiinkin järjestää myös muita aikuisia tavoittavia tapahtumia.

Keväällä 2008 aloitti toimintansa Lohjan keskustassa seurakunnan lapsi- ja perhetyön Lastenkappeli, jonne nyt keskitettiin myös perhejumalanpalveluksia ja -tapahtumia. Sen vuoksi myös yhteisten perhetapahtumien järjestämistä päätettiin vähentää Lohjanportin seurakuntakodilla. Pettyneinä siihen, ettei mikään tuntunut houkuttavan ihmisiä ja todettuamme, ettei yksittäisillä työntekijöillä ollut riittäviä mahdollisuuksia keskittyä pelkästään Lohjanportin toimintaan,

päätettiin syksyllä 2008, että kappelineuvosto kutsutaan koolle ainoastaan tarvittaessa.

5.4 Opiskelijat uudella innolla kehittämään seurakuntakodin toimintaa

Tanja Mäkelä oli työskennellyt alueella vasta niin vähän aikaa, että hän ei halunnut uskoa ihmisten osallistumattomuuteen. Olisi tarjottava erilaisia mahdollisuuksia osallistua. Olisi kysyttävä ihmisiltä, mitä he haluaisivat tehdä, missä olla mukana. Tanja hakeutui opiskelemaan sosionomi-diakoniksi hakeakseen eväitä ja oppia aluetyön kehittämiseen. Hän puhui ajatuksistaan työ- ja opiskelutoverilleen Milja Hakavalle. Yhdessä aloimme kehittää ajatusta kylätapahtumasta, jossa mukavan yhteisen toiminnan lomassa pyydettäisiin ihmisiä täyttämään yksinkertaisia kyselyitä, joissa selvitettäisiin, millaisia toiveita heillä olisi talon käytön suhteen ja miten he itse haluaisivat olla mukana toimimassa.

Puhuimme suunnitelmistamme kappelineuvoston papille ja diakonille sekä kirkkoherralle. Kaikki suhtautuivat hankkeeseen myönteisesti. Tarvitsimme yhteistyökumppaneita suunnitteluun ja käytännön toteutukseen, joten päätimme kutsua koolle koolle kappelineuvoston, Muijalan kyläyhdistyksen edustajia, koulun vanhempainyhdistyksen edustajia ja vanhempia perhekerhosta. Päiväksi valikoitui 2.3.2009 kello 18.00 ja paikaksi tietenkin seurakuntakoti. Kutsut lähetettiin hyvissä ajoin sähköpostilla ja osalle soitimme.

5.5 Yhteistyökumppanit koolla

Kokoontumiseen saapui meidän lisäksi pastori, vanhempainyhdistyksen edustaja, kyläyhdistyksen edustaja, yksi vanhempi perhekerhosta ja kolme kappeliin jäsentä, jotka asuivat Muijalassa. Diakoni ja varhaisnuorisotyönohjaaja olivat ilmoittaneet, että eivät pääsisi. Toivotimme ihmiset tervetulleiksi ja kertaisimme, miksi olimme koolla. Halusimme kuulla heidän ajatuksiaan alue- tai kylätapahtumaa koskien ja ideoita siitä, mitä heidän mielestään alueella tarvit-

taisiin. Varsin pian kävi ilmi, että nuoret olivat heidän mielestään se ryhmä, jolle ei Muijalassa ollut tarjolla mitään. Nuoret kokoontuivat koulun, päiväkodin ja seurakuntakodin pihoilla ja jättivät jälkeensä sotkua ja tuhoa. Heille pitäisi järjestää jotain. Keskustelimme myös yksinäisten ja pariskuntien tarpeesta, mutta nuorten asia oli polttavin tällä hetkellä. Pohdimme, mitä nuorille tarjottaisiin. Nuorten iltakahvilakokeilu sai kannatusta

Aluetapahtuman muuttumiseen nuorten kahvilakokeiluksi vaikutti todennäköisesti osaltaan se, että Tanja kertoi edellisellä viikolla käyneensä toisaalla Lohjalla, Ojamon lähiössä, seurakunnan tiloissa vapaaehtoisvoimin toimivassa Keskiviikkokahvilassa. Tanja ylisti kahvilan rentoa ja levollista ilmapiiriä. Siellä aikuiset kahvilaisännät ja -emännät sekä nuoret pienemmästä suurempaan pelailivat, juttelivat ja kahvittelivat sulassa sovussa.

Pohdinta jatkui käytännön järjestelyiden suunnittelulla. Olisiko järkevää järjestää kirjallinen kysely koululaisille? Mikä olisi sopiva ikäjakauma? Järjestettäisiinkö ideointi-ilta, johon kutsuttaisiin kaikkia asiasta kiinnostuneita? Ikäjakaumaa emme lyöneet lukkoon, mutta yläkoululaisten arvelimme olevan ajankohtaisin ryhmä. Päätimme järjestää yhteisen ideointi-illan maanantaina 20.4.2009 seurakuntakodilla. Laittaisimme koolla olleille ja niillekin, jotka eivät päässeet mukaan, viestiä asioiden etenemisestä.

Matkalla kotiin olimme molemmat vähän kauhuissamme. Kummallakaan meistä ei ollut kokemusta nuorten parissa työskentelystä. Myöskään alkuperäinen suunnitelmamme ei kohdistunut nuoriin, vaan eri-ikäisiin ihmisiin. Olimme halunneet järjestään tapahtuman, jossa ihmiset tapaisivat toisiaan ja voisivat miettiä, missä ja miten haluaisivat toimia yhteisellä asuinalueellaan. Ajatuksemme oli osoittaa, että alueella on tilat, joita asukkaat voivat hyödyntää. Voisimme olla alkuvaiheen apuna uuden toiminnan alkaessa, mutta tarkoituksemme ei ollut olla toiminnan järjestäjinä. Olimme myös epävarmoja omasta osaamisestamme ja luontevuudestamme nuorten parissa. Pohdimme myös, olisiko meidän ryhdyttävä toteuttamaan koolla olleiden toivetta, joka poikkesi omasta alkuperäisestä ajatuksestamme lähes tyystin. Koimme osin myös, että meille annettiin työ, jonka hoitamiseen eivät olleet kyenneet seurakunta ja kaupunkikaaan yhdessä; nuorisotilojen ja toiminnan järjestämiseen.

5.6 Uudelleen suuntautumista; aluetapahtumasta nuorten kahvilaan

Olimme melko hämmentyneitä asioiden saamasta käänteestä, mutta aikamme tuskailtuamme keskenämme ja koulun opinnäytetyöseminaarissa totesimme, että saimme, mitä tilasimme: tavoitteena oli asukaslähtöinen toiminta. Kyselimme alueen ihmisiltä, joskin pieneltä otokselta, mitä kaivattaisiin ja nuorten toiminnalle oli tarvetta. Pohdinnan alla oli myös, keitä lopulta kutsuisimme ideomaan nuorten kahvilaa. Aluksi suunnittelimme kutsuvamme aikuisia ja nuoret pelailisivat samaan aikaan ulkona pihapelejä. Lopuksi paistaisimme yhdessä makkaraa. Seminaarissa saimme palautetta, että ajatus ei todennäköisesti houkuttelisi nuoria, eikä ainakaan osallistaisi heitä.

Seuraava suunnitelma oli järjestää kaksi erillistä tilaisuutta: nuorille oma ja vanhemmille oma. Se tuntui työläältä. Pohdimme kyselyn järjestämistä nuorille kouluilla toteutettuna. Selvittäisimme kaipasivatko nuoret kokoontumispaikkaa ja mitä he toivoisivat siellä olevan. Sitten kutsuisimme vanhempia koolle ja väräisimme heitä kahvila-aikuisiksi. Koetimme saada apua kaupungin nuorisotoimen ja seurakunnan nuorisotyöltä. Kysyimme heidän mielipiteitään ja kokemuksiaan, miten meidän kannattaisi toimia. Pyysimme myös nuorisotoimelta työntekijää kertomaan näkemyksiään nuorten illan vietoista Muijalassa sekä Keski- viikkokahvilan vakituista vapaaehtoista heidän toiminnastaan. Kävimme sähköpostikeskustelua heidän ja 2.3.2009 koolla olleiden kanssa. Jahkailimme aikuisille ja nuorille järjestetyn yhteisen illan ja pelkästään nuorille suunnatun illan välillä. Lopulta päädyimme yhteiseen iltaan eli kutsuisimme koolle sekä nuoria että aikuisia. Nuorten ikäjakauma olisi 12-17-vuotta.

5.6.1 Mainostusta ja toteutuksen hiontaa

Seurakuntamme toinen lapsityönohjaaja teki mainoksen iltaamme varten. Toimitimme hänelle toivomamme tekstin ja pyysimme häntä tekemään A6:n ja A4:n kokoisia mainoksia. A4:sia veimme ilmoitustauluille, koululle ja K-

marketille Muijalaan sekä Mäntynummen yläkoululle. A6:n kokoisia oli tarkoitus viedä luokkiin ja erityisnuorisotyöntekijä oli luvannut toimittaa Katupalvelu Kartsan mukana nuorille. Mainoksen teksti oli seuraavanlainen:

Nuorten kahvila Muijalan seukkarille? Tarvitaanko? Tule ideoi-
maan maanantaina 20.4.2009 klo 18.30 Lohjanportin seurakunta-
kodille Muijalaan, Hammarintie 4. Tarjolla kahvia ja teetä. Illan
päätteeksi makkaranpaistoa. Nähdään! Terveisin Milja Hakava ja
Tanja Mäkelä, sosionomi-diakoniopiskelijat.

Tapasimme myös seurakunnan vastaavan nuorisotyönohjaajan. Hän piti ajatus-
ta nuorten kahvilasta Lohjanportin seurakuntakodilla hyvänä, mutta työntekijöitä
hän ei voisi sinne luvata. Heidän toimintansa keskittyi keskustaan nuorisotalo
Lindkullaan. Neuvottelimme myös tuntikorvauksesta, jos toinen meistä työsken-
telisi nuorisotyön palkkaamana organisoijana. Vastaava nuorisotyönohjaaja oli
kiinnostunut, miten kahvilalle kävisi, kun olisimme saaneet opinnäytetyömme
valmiiksi. Kuka jatkaisi vastuuhenkilönä? Tavoittemme ja toiveemme oli, että
kahvila alkaisi toimia kuten Keskiviikkokahvila Ojamolla, eli hyvin pitkälti vapaa-
ehtoisten voimin. Työntekijää tarvittaisiin varaamaan tilat ja tarjoilut sekä silloin
tällöin vierailemaan illoissa sekä järjestämään mahdollisuuksien ja tarpeen mu-
kaan virkistystä ja koulutusta. Suunnitelmamme ei tainnut kuulostaa realistiselta
kokeneen nuorisotyönohjaajan korviin. Hän lupasi kuitenkin esittää asian nuori-
sotyönjohtokunnalle.

Tanja keskusteli kirkkoherran kanssa ideointi-iltaa koskevan turvallisuusasiakir-
jan äärellä. Hän tiedusteli toimintasuunnitelmaamme, jos paikalle tulisi yleisö-
rynnäkö ja tilanne riistäytyisi käsistä. Olimme kirjanneet turvallisuussuunnitel-
maan kaiken mielestämme tarpeellisen. Saimme myös kirkkoherran hyväksyn-
nän sille. Tanja tapasi myös diakoniatyön pastorin, joka oli luvannut rahoituksen
diakoniatyöltä mainostukseemme sekä tarjoilumme kyseisenä iltana. Kerroin
pastorille alkuhankaluuksistamme, mutta hän lohdutti sen kuuluvan asiaan, kun
ollaankokeilemassa jotain uutta.

Pääsiäisen tienoilla veimme mainoksia Muijalaan ilmoitustauluille ja K-kaupalle
sekä seurakuntakodin ulkoilmoitustauluille. Mainostimme ideointi-iltaa myös

paikallisen Länsi-Uusimaa-lehden mielipidepalstalla seuraavanlaisella ilmoituksella:

Nuorille kahvila Muijalaan, Lohjanportin seurikselle? Mitäs tuumatte nuoret ja vanhemmat? Olisiko tarvetta ja miten onnistuisi? Lakataan marisemasta, ettei ole mitään paikkaa nuorille ja että nuoret vaan tekee tihutöitään. Ideoidaan porukalla maanantaina 20.4 klo 18.30 Lohjanportin seurakuntakodilla, Hammarintie 4. Tarjolla kahvia ja teetä sekä illan päätteeksi makkaranpaistoa. Tilaisuuden järjestävät Lohjan seurakunnan suostumuksella opinnäytetyötään tekevät sosionomi- diakoniopiskelijat Milja Hakava ja Tanja Mäkelä.

Ilmaisjakelulehtiin ilmoituksemme ei ennättänyt, sillä olimme pohtineet mainostuksen laajuutta liian kauan.

Pääsiäisen jälkeen vierailimme Mäntynummen yläkoululla sekä Muijalan ja Nummenkylän kuudensissa luokissa mainostamassa ideointi-iltaamme. Iltaan oli enää vajaa viikko aikaa. Vierailuista olimme sopineet sähköpostitse rehtoreiden kanssa. Laskelmat pienten mainosten riittävydestä menivät pahasti pieleen. Meillä oli suurimmalle Mäntynummen koululle antaa vain pikkuinen nippu opettajainhuoneeseen. Ilmoitustauluille kävimme laittamassa isot mainokset. Alkujaan olimme toivoneet pääsevämme koulun yhteiseen aamunavaukseen esittäytymään ja kutsumaan nuoria iltaan, mutta olimme siinäkin suhteessa liikkeellä liian myöhään.

Kuudesluokkalaisille Nummenkylään ja Muijalaan mainoksia oli riittävästi kaikille kolmelle luokalle. Esittäydymme ja kerroimme lyhyesti tulevasta illasta. Toivottimme nuoret ja heidän vanhempansa tervetulleiksi. Keskinäisessä jälkipuinnissamme totesimme molemmat olleemme jännittyneitä ja jäykkiä. Asia ei tuntunut vielä omalta. Toimimme ennemminkin velvollisuuden tunnosta. Yhtä kaikki kopioimme mainoksia lisää ja veimme Mäntynummen koululle ja Mäntynummen nuorisotalolle. Nuorisotyöntekijä lupasi laittaa nuorten mukana koululle ja viedä nuorille Muijalaan partioidessaan siellä Katupalvelu Kartsan kanssa.

Loppuviikosta oli Länsi-Uusimaassa laittamamme kirjoitus ideointi-illasta mielipidepalstalla. Tutut ihmiset eri yhteyksistä olivat sen nähneet ja kehuivat kirjoit-

tusta hyväksi. He toivottivat onnea matkaan. Toivoimme myös paikallisten, Muijalan asukkaiden, huomioineen sen ja kokeneen houkuttelevaksi.

5.6.2 Ideointi-ilta

Olimme paikalla hyvissä ajoin Lohjanportin seurakuntakodilla. Pohdimme, jatkaisimmeko aikuisia ja nuoria sekaryhmiin miettimään kysymyskaavakkeen (liite 1) kera. Miljan mielestä nuorten tulisi antaa olla omissa ryhmissään. Olimme myös varanneet lomakkeen yhteystietoja varten, jotta voisimme myöhemmin kutsua kiinnostuneita koolle. Paikalle saapui puoli kuuden maissa mieshenkilö, joka oli liian vanha nuoreksi ja liian nuori vanhemmaksi. Hän esitteli itsensä teologiharjoittelijaksi, jonka alueen pastori Olli Luoma, joka toimi hänen ohjaajanaan, oli kutsunut paikalle. Hän oli samaa mieltä Miljan kanssa. Yksi kappelitiimin jäsen, vapaaehtoinen, tuli kysymään tarvitsisimmeko kahvinkeittoaapua. Toivotimme hänet tervetulleeksi. Pastori Olli saapui myös, mutta muita ei tullutkaan. Yhtään nuorta, aikuista tai edes satunnaista ohikulkijaa ei näkynyt. Meillä oli sata makkaraa, pullaa ja runsaasti kahvia odottamassa.

Istuimme kahvin ja pullan kera pohtimaan, mikä oli mennyt pieleen ja miten tästä eteenpäin. Pohdimme, oliko todella niin, että tällä alueella ihmiset eivät kaipaa seurakunnan toimintaa ja tulkittaisiinko tämän iltainen tyhjä sali niin, että nuorten kokoontumispaikalle ei ole tarvetta. Pappi ehdotti ovensuukyselyä alueen asukkailta: mitä he ylipäätään toivovat seurakunnalta. Päätimme ainakin kirjoittaa jälleen paikallislehden mielipidepalstalle ja todeta, että näin ollen tarvetta nuorten kahvilalle ei ollut. Laitoimme myös sähköpostia niille ihmisille, joihin olimme asian suhteen olleet yhteydessä. Heiltä saimme vastauksia runsaasti. He toivoivat, ettemme luovuttaisi. Joku ehdotti, että jalkautuisimme nuorten pariin tai aloittaisimme iltakahvilaa edes muutaman nuoren kanssa.

Meitä harmitti, sillä koimme, että meitä johdatettiin työhön, joka ei ollut tarkoituksemme. Odotuksemme itsekseen toimivista vanhemmista ja nuorista oli ollut epärealistinen. Koulussa seminaari-istunnossa kerroimme hankaluuksiemme jatkumisesta. Ohjaavat opettajat kehottivat selvittämään, miksi näin oli käynyt

joko jalkautumalla tekemään gallup-kyselyä paikalliselle kaupalle tai tapaamaan nuoria Katupalvelu Kartsan perjantaisen partion mukaan. Päätimme tehdä molemmat.

5.7 Katupalvelu Kartsan matkassa Muijalassa

Olimme olleet sähköpostitse yhteydessä Kartsan erityisnuorisotyöntekijään ja saaneet luvan lähteä heidän mukaansa. Tarkoitus oli siis kohdata nuoria siellä, missä he kokoontuivat ja selvittää oliko todella niin, etteivät he kaivanneet kullilleen sisätiloja kohtaamispaikakseen. Perjantaina 8.5.2009 menimme puoli kahdeksalta illalla Lohjan keskustaan Kartsan toimistolle. Meneillään oli koulutus väkivaltaisen nuoren kohtaamisesta. Osallistuimme loppukeskusteluun kolmen muun aikuisen kanssa. Kartsaan vapaaehtoisiksi päivystäjiksi tulevat käyvät neljän illan koulutuksen ja päivystävät lisäksi kuutena perjantaina vanhojen päivystäjien kanssa. Koulutusteemat ovat Kartsa ja päivystäjä, nuoret ja päihitteet, lastensuojelu ja nuoren kohtaaminen sekä kriisit ja väkivaltainen nuori, kertoi erityisnuorisotyöntekijä meille nauttiessamme iltapalaa ennen päivystämään lähtemistä.

Yhdeksän jälkeen illalla olimme Muijalassa. Kulkuneuvonamme oli Kartsan pakettiauto. Meitä oli kaikkiaan viisi aikuista, kaikki naisia. Erityisnuorisotyöntekijä ja kaksi Kartsan vapaaehtoista sekä me opiskelijat. Muijalan koululla ei ollut nuoria, eikä myöskään päiväkodin tai seurakuntakodin pihalla. Suuntasimme Nälköönlammelle. Sinne on K-marketilta lyhyt matka metsän poikki. Rannassa on kaunista, hiljaista ja rauhallista. Asutusta ei ole ihan lähellä.

Nälköönlammella arviolta 14-18-vuotiaita nuoria oli viitisentoista. He ilahtuivat nähdessään tutut kartsalaiset, joilla oli yllään keltaiset tunnusliivit. Erityisnuorisotyöntekijä kyseli kuulumisia ja esitteli meidät. Hän kysyi, miksi nuoret eivät olleetkaan menneet ideointi-iltaan, vaikka olivat olleet kiinnostuneita Kartsalaisten jakaessa aiemmin mainoksia. Nuoret hämmästelivät, että ilta oli jo ollut. Erityisnuorisotyöntekijä kertoi tuoneensa meidät nyt heidän luokseen, jotta he voi-

sivat esittää toiveita nuorten paikan suhteen. Ensin nuoret olivat sitä mieltä, että kirkon tiloihinhan he eivät tulisi. Ristit olisi ainakin poltettava. Lopulta työntekijän, heille tutun aikuisen, johdolla he alkoivat miettiä syksyn ja talven kylmiä ja pimeitä iltoja, jolloin kyllä kaipaisi lämpimiä sisätiloja. Nuoret innostuivat miettimään, mitä seurakuntakodilla pitäisi olla, jotta he voisivat tulla. Biljardipöytä, Play station pelikonsoli, televisio, dvd-soitin, musiikkisoittimet. Kirjasin toiveet ylös, mutta kerroin samalla, että tässä vaiheessa voin luvata sisätilat ja pienet tarjoilut. Yksi nuorista antoi sähköpostiosoitteensa, jotta voisimme ottaa yhteyttä asioiden edetessä.

Paikalle tuli hätäntynyt nuori. Hän kertoi saaneensa puhelun, jossa selvisi, että nuorten yhteistä tuttua oli puukotettu keskustassa. Nuoret puivat asiaa keskenään ja Kartsa päätti lähteä paikanpäälle katsomaan, tarvitsisivatko siellä olevat nuoret keskusteluapua.

Olimme molemmat hyvin vaikuttuneita nuorten ja kartsalaisten välittömästä suhteesta. Nuoret olivat ilahtuneita Kartsan tuttujen aikuisten tullessa. Heidän seurassaan meidän oli erittäin helppo päästä keskustelemaan nuorten kanssa. Totesimme Kartsan tekevän arvokasta työtä. Se pysyy selvillä, missä ja mitä nuoret tekevät. Heillä on toimiva keskusteluyhteys nuorten kanssa. He voivat järjestää nuorille tarpeen mukaan apua tai ohjata eteenpäin. Pohdimme myös tiesivätkö nuorten vanhemmat missä heidän lapsensa olivat ja mitä he tekivät.

5.8 Gallupia K-marketilla

Gallup-kyselylle sekä kahvitarjoilulle saimme luvan kauppiaalta. Maanantai oli hänen mukaansa yksi viikon suosituimmista ostospäivistä, joten silloin kannataisi tulla. Kyselypäiväksi valikoitui maanantai 25.5.2009. Olimme paikalla kolmen jälkeen iltapäivällä, sillä arvelimme ihmisten käyvän kaupassa työstä palaessaan. Nuoretkin olisivat päässeet koulusta. Päällisin puolin olimme suunnitelleet kysymyksiä, mutta tarkkaa lomaketta emme laatineet. Kysymykset, joihin kaipasimme vastauksia, olivat seuraavanlaisia: Olivatko ihmiset nähneet mainoksen? Jos olivat, mitä ajatuksia se oli herättänyt? Miksi he eivät olleet osallistuneet? Jos eivät olleet nähneet mainosta, olisivatko edes tulleet? Oliko koko

hanke heidän mielestään tarpeellinen? Ja oliko jotain muuta mitä he toivoisivat seurakuntakodissa järjestettävän?

Kaikkiaan saimme reilut neljäkymmentä vastausta (liite 3). Vastaanotto oli vaihteleva. Jotkut välttivät katsekontaktia, jotteivät joutuisi kanssamme juttusille. Jotkut vastasivat, että heillä oli kiire kauppaan ja kotiin. Muutama kertoi asuvansa muualla kuin Muijalassa. Heitä emme haastatelleet, tarjosimme kuitenkin kahvit. Ne, jotka jäivät juttelemaan, suhtautuivat positiivisesti. Yllättävän moni ei ollut nähnyt mainosta. Useat vastasivat käyvänsä pääkaupunkiseudulla töissä ja eikä ole tilannut paikallista Länsi-Uusimaa lehteä. Ulkoilmoitustaulujen ja K-marketin ilmoitustaulun mainokset olivat jääneet heiltä huomaamatta.

Kolmestakymmenestäkahdeksasta kaksitoista eli vajaa kolmannes oli nähnyt mainoksen. Kaksi oli kuullut ideointi-illasta naapurilta tai kaverilta. Neljätoista olisi saattanut tulla, jos olisi nähnyt mainoksen tai olisi sopinut aikatauluun. Kaksikymmentäneljä oli sitä mieltä, että nuorten paikalle olisi tarvetta. Kiinnostavaa oli, että nuoria itseään, joita tavoittamistamme oli kaksikymmentäkuusi, puolta eli kolmeatoista ei kiinnostanut koko ajatus nuorten kahvilasta. Viisi nuorta vastasi, että ei ole aikaa. Kahdeksan oli liian kiireisiä vastaamaan. Asiasta kiinnostuneita ja uuteen ideointi-iltaan osallistumaan innostuneita kolmestakymmenestäkahdeksasta henkilöstä oli neljätoista. Viisi naista vastasi, että voisi jopa toimia vapaaehtoisena. Emme ottaneet yhteystietoja ylös. Miksi? Kuvittelimmeko heidän vastaavan meidän mainostukseemme myöhemmin? Yksi nuori uskoi myös vapaaehtoisia löytyvän ja ehdotti mainostaisimme vanhemmille koulujen kautta.

5.8.1 Pohdintaa vastausten pohjalta

Mainostuksemme oli ehdottomasti puutteellista. Keskusteluissa selvisi, että paikallinen maksullinen lehti, johon olimme ilmoituksemme laittaneet, ei tullut läheskään kaikkiin koteihin. Syytä olisi siis ollut mainostaa myös ilmaisjakelulehdissä, joita Lohjalla ilmestyy kaksikin. Myöskään ilmoitustaulumainonta ei ollut

tavoittanut ihmisiä. Yksi aikuinen vastasi nähneensä koulussa jakamamme pik-kumainoksen.

Kysyntää tavoittamiemme ihmisten mielestä kahvilatoiminnalle olisi, sillä reilusti yli puolet vastasi kannattavansa kahvilaideaa. Vastanneista kolme toivoi muuta-kin toimintaa kuten esimerkiksi jumalanpalveluksia, raamattupiiriä tai keskustelutilaisuuksia seurakuntakodille. Ihmiset, joita tavoitimme, olivat suurelta osin aktiivisia työssä käyviä aikuisia ja muijalalaisia nuoria.

5.8.2 Miten tästä eteenpäin?

Seuraavana päivänä päätimme laittaa viestin pojalle, jonka sähköpostiosoitteen saimme ollessamme Kartsan kanssa Nälköönlammella, että nuoret voisivat halutessaan käydä kesäkuun alussa käydä tutustumassa Lohjanportin seurakuntatalon tiloihin. Tanja työskentelisi siellä juhannukseen asti koululaisten kesäkerhossa. Ehdotimme, että halukkaat tulisivat tiistaina 2.6.2009 noin kello 14.30. Sähköpostin lähettämisessä oli hankaluuksia: emme saaneet selvää pojan käsialasta. Yritimme useampia sähköpostiosoitteversioita, tuloksetta. Tanja lähti Muijalaan toiveenaan tavoittaa nuoria, jotka osaisivat kertoa oikean sähköpostiosoitteen. Kaupalla Tanja tapasi kaksi nuorta, jotka tunsivat pojan ja saimme selville osoitteen. Tanja kutsui myös kohtaamansa nuoret mukaan.

Tiistai-iltapäivä koitti, mutta nuoria ei näkynyt. Poikakaan ei ollut vastannut viestiiimme. Kaikesta huolimatta emme halunneet vielä luovuttaa. Laitoimme jälleen paikallislehden mielipidepalstalle kirjoituksen (liite 4), jossa kerroimme retkestämme Nälköönlammelle Kartsan mukana ja gallupin tuloksista, sekä tavoittees- ta yrittää vielä syksyllä uudelleen.

Seuraavana päivänä, keskiviikkona viisi nuorta, neljä poikaa ja yksi tyttö, tuli seurakuntakodin pihalle mopoilla. Yksi heistä oli poika, jonka tapasimme edellisellä viikolla kaupalla. Tanja toivotti heidät tervetulleiksi sisään, kahville ja paikkoja katsomaan. Nuoret kertoivat käyneensä seurakuntakodilla koulun kanssa joulu- tai kevät-kirkossa. Tanja kehotti heitä kertomaan myös kavereilleen, että

ennen juhannusta arkisin ennen kolmea voisi tulla kahville ja tutustumaan tiloihin.

5.8.3 Tihutöitä Muijalassa ja lähialueilla

Nuoria ei kuitenkaan enää näkynyt kesäkerhon aikana, joka siis päättyi juhannukseen. Iltaisin tai viikonloppuisin jotkut olivat vierailleet: yhtä päiväkerhon ikkunaa oli potkaistu, lasi ei ollut rikki, mutta uloimman ikkunan lukitus ei enää toiminut, postilaatikko oli potkittu hajalle ja siivooja kertoi käyvänsä päivittäin siivoamassa pihan roskista. Keväällä 2008 taloon oli asennettu turvakamerat, mutta ne olivat niin ylhäällä, ettei lippalakki- tai kypäräpäisiä nuoria voinut tunnistaa. Kalliiksi tulevat tyhjät tilat, sillä myös vartiointiliikkeen vartija käy kerran illassa kierroksella seurakuntakodilla. Postilaatikon potkija oli löytynyt ja hän tuli isänsä kanssa kunnostamaan tai tuomaan uuden laatikon.

Muijalan teollisuusalueella tehtiin tuhopoltto kesäkuun alkupuolella. Muutaman kilometrin päässä Perttilässä sytytettiin tuhoisa tulipalo: rakennus, jossa toimi muun muassa itsepalvelukirpputori ja thaimaalainen ravintola, paloi kokonaan kesäkuun toisena viikonloppuna. Polttaja saatiin kiinni. Kesäkuun lopulla nuorta väkeä alkoi kerääntyä illanviettoon Perttilän päiväkodille keskioluen ja kannettavan cd-soittimen kera. Ympärillä on omakotitaloja ja rivitaloja. Asukkaat eivät juuri puuttuneet ilonpitoon, vaikka joukossa oli alaikäisiä lapsia. Pissahädän tullen tarpeilla käytiin pihan jollakin nurkalla, pullot ja tupakantumpit jäivät odottelemaan päiväkodin työntekijöitä ja lapsia. Eräänä perjantaina Tanja oli 8-vuotiaan poikansa kanssa pullonkeräyslenkillä, joka kulki päiväkodin ohi. Rivitalon pihalla seisoj nainen katselemassa päiväkodille. Tanja jäi juttusille hänen kanssaan. Nainen kertoi olevansa entinen opettaja ja käyneensä muutaman kerran jo päiväkodilla sekä soittaneensa poliisille useaan otteeseen. 12-17-vuotiaita nuoria oli koolla kolmisenkymmentä. Tanja päätti ottaa yhteyttä Katupalvelu Kartsaan. He osaisivat toimia.

Harmissaan Tanja oli omasta avuttomuuden tunteestaan nuorten kohtaamisessa. Mieli olisi tehnyt mennä kehittämään nuoria asialliseen toimintaan pullojen, tumppien ja virtsaamisen sekä musiikin voimakkuuden suhteen. Samalla surua

ja epäuskoa aiheutti niin suuri määrä niin nuoria ihmisiä juomapuuhissa. Myös ajatukset nuorten kahvilasta olivat ristiriitaiset. Mietitytti, olimmeko ikään kuin palkinnoksi tihutöistä järjestämässä nuorille mukavaa toimintaa. Toisaalta pohdimme, olivatko tihutyöt oire pahasta olost, joka kenties hieman helpottuisi, jos olisi paikka, missä tulla kohdatuksi.

6 POHDINTA

Olemme varmasti oppineet sen, että aluetyö ja yhdyskuntatyö vaatii sitoutuneen ja innostuneen tekijän, mieluiten ryhmän, sekä riittävästi työaika. Työ vaatii myös kärsivällisyyttä, pitkäjänteisyyttä, houkuttelua, suostuttelua, mainostamista ja henkilökohtaisia yhteydenottoja ja tapaamisia. Yhdyskuntatyön tai aluetyön periaatteet sopivat erittäin hyvin niin seurakunnan kuin sosiaalialankin työhön. Suurena mahdollisuutena on työskennellä ihmisten kesellä heidän kanssaan, tarjota paikka kohtaamiseen ja olemiseen, käytännön apuun ja ohjaukseen sekä vertaissuhteisiin ja toimimiseen. Todennäköisesti jokainen on jossain vaiheessa elämää avun tarpeessa. Silloin kynnyksen avun lähteelle toivoisi olevan hyvin matala. Ehkä ongelmat eivät myöskään pääsisi kasvamaan liikaa, kun olisi paikka, jossa tunnetaan ja jossa voi olla itsenään hyvinä ja huonoina päivinä.

Haasteensa toki ihmisten kesellä tehtävässä työssä on. Työntekijä on koko ajan käytettävissä vailla suojaavaa ammattiroolia, haavoittuvampana ja toisaalta on myös säilytettävä tietty ammatillinen rooli. Tarpeen on myös toisinaan vetäytyä Jeesuksen esimerkkiä seuraten yksinäisyyteen ja hiljaisuuteen, asettaa rajat käytettävissä olemiselleen.

Koemme, että ihmiset ovat tottuneet vaatimaan oikeuksiaan ja palveluita muualta. He odottavat veroja maksaessaan saavansa rahalle ikään kuin vastinetta: pienet lapset hoidetaan päiväkodeissa, koululaiset koulussa, nuorista huolehtivat nuorisotyöntekijät, vanhuksista kotipalvelu ja vanhainkodit, vammaisille on omat palvelunsa. Tammi-helmikuussa 2010 Muijalan alueen vanhemmat koulun vanhempainyhdistyksessä ja alueen asukasyhdistykset tekivät aloitteen kaupungin hallitukselle nuorisotilan ja nuorisotyöntekijän saamiseksi Muijalaan. Samaan aikaan reilun puolen vuoden ajan olemme koettaneet houkuttaa vanhempia lehtikirjoituksilla ja mainoksilla osallistumaan nuorten iltoihin Lohjanportin seurakuntakodille. Kaupungin hallituksen kokouksessa todettiin, että rahaa nuorisotiloihin tai omaan työntekijään ei vielä ole.

Syksyllä 2009 Tanja Mäkelä teki Työ, työyhteisöt ja johtaminen opintokokonaisuutensa hankkeen nuorten kahvilassa. Yhteistyötä edelleen eri toimijoiden

kanssa viritellen ja vapaaehtoisia mukaan houkutellen hän järjesti neljä nuorten iltaa syksyn kuluessa noin kerran kuukaudessa. Illat kokosivat noin 20 11-19-vuotiasta nuorta. Vanhempien nuorten toiveesta kaksi viimeistä iltaa jaettiin puoliksi. Alkuilta kello 17-18.30 oli 11-13-vuotiaiden ja loppuilta kello 20 asti oli yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille. Opintokokonaisuuteen liittyvä hankeraportti on Tanja Mäkelän hallussa.

Keväällä 2010 nuorten iltoja on vietetty lähes joka torstai. Vapaaehtoisia aikuisia on kaikkiaan kolme, mutta heistä kaksi on ilmaissut, ettei todennäköisesti voi jatkaa ensi syksynä. Aikuistyön johtokunta myönsi rahaa Milja Hakavan tuntikorvaukseen, kun hän työskentelee kahvilassa noin joka toinen viikko. Tanja Mäkelä, joka toimii diakoniatyöntekijän sijaisena kyseisellä alueella, käyttää työaikaansa nuorten kahvilassa niin ikään joka toinen viikko. Nuoria kevään illoissa on käynyt neljästä neljääntoista.

Toki vanhemmat ja muut aikuiset, joita olemme pyrkineet saamaan mukaan, elävät niin sanotusti ruuhkavuosia. He käyvät töissä, ehkä opiskelevat työn ohella, kuuluvat erilaisiin yhdistyksiin, harrastavat sekä kuljettavat lapsiaan ja nuoriaan harrastuksiin. Kokemuksemme perusteella usein samat ihmiset toimivat aktiivisina monessa muussakin yhteydessä. On laitettava asiat tärkeysjärjestykseen ja mietittävä, mihin haluaa ja voi aikaansa käyttää. Työssä käyvät tai työtä etsivät joutuvat myös laittamaan toimeentulon vapaaehtoistyön edelle. Vapaaehtoistoiminnan olisi myös tuotettava jonkinlaista mielihyvää tai tyydytystä, jotta sitä jaksaa tehdä.

Pohdimme myös sitä, kuinka järkevää on odottaa nuorten ja vanhempien, ehkä jopa omien, kohtaavan samoissa tiloissa. Nuori saattaa hävetä vanhempiaan syystä tai syyttä ja yhden kehitystehtävänsä mukaisesti pyrkiä ottamaan välimatkaa heihin, hakea omaa tyyliään ja etenkin kavereiden edessä ehkä pitää yllä roolia. Toisaalta toivoisimme myös voivamme yhteisellä paikalla madaltaa aitoja eri sukupolvien välillä ja tarjota niille nuorille, joilla turvallista aikuista ei lähipiirissä ole, kohtaamisen, nähdynsi tulemisen mahdollisuuden. Emme myöskään sulje ulkopuolelle ketään aikuisia, vaikka eivät olisikaan vanhempia lainkaan.

Kappelineuvoston kokoonpanoa ja toimintaa lienee syytä pyrkiä uudistamaan. Siitä ei kannata missään nimessä kokonaan luopua. Vanhoilla jäsenillä on tietoa ja kokemusta siitä, mitä on tehty, mikä on onnistunut ja mikä ei. Nyt kun työtä on tehty suhteellisen tiiviisti nuorten parissa, saattaisi olla viisasta kutsua nuoria henkilökohtaisesti mukaan kappelineuvoston kokoukseen, samoja nuorten vanhempia tai muita uusia aikuisia. Tietääksemme kappelineuvostoon ei ole kutsuttu uusia jäseniä julkisestikaan, joten kutsu paikallisessa ilmaisjakelulehdessä ja ehkä myös kutsuna postilaatikkoon tai jopa henkilökohtaisina kutsuina tietyn ikäryhmän vanhemmille.

Pohdimme seurakunnan, uskonnollisen yhteisön, vaikutusta ihmisten osallistumishaluttomuuteen. Kokevatko ihmiset seurakunnan tiloihin tulemisen vieraaksi, kynnyksen liian korkeaksi? Nuorten vanhemmat ovat jotakuinkin 60-70-luvulla syntyneitä, jolloin lukemamme ja kokemammekin mukaan muun muassa kirkon oppeja kyseenalaistettiin voimakkaasti. Olemme halunneet pitää toiminnan mahdollisimman ”kevyenä”, että kaikki voisivat tulla. Hengellisyys on näkynyt arkipäivän kohtaamisissa, halussa tarjota kohtaamispaikka sekä mahdollisuudessa rukoilla rukouskivien avulla. Alttarilla on palanut kynttilä ja ollut malja sekä värikkäät, eri merkityksiset rukouskivet, joita ihmiset ovat voineet laittaa maljaan. Mahdollisuuksia myös hengellisyyden kehittämiseen toiminnassa on, mutta mielestämme on edettävä myös osallistujien ehdoilla. Se ei tarkoita sitä, että seurakunta luopuu sanomastaan, vaan muokkaa ja käy vuoropuhelua ihmisten kanssa sen ilmenemistavoissa. Onko mahdollista tuoda arjen teologiaa nuorten keskuuteen? Mistä Raamatun kertomuksista nuoret löytävät itsensä? Samoin kuin aikuisetkin nuoret löytävät itsensä varmasti eri aikoina eri paikoista.

Yhteisöllisyys syntyy kohtaamisista, tervehtimisestä, keskustelusta, yhdessä olemisesta ja tekemisestä. Omalla käyttäytymisellämme ja toiminnallamme meillä kullakin on mahdollisuus olla synnyttämässä yhteisöllisyyttä. Meitä neuvotaan: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille”(Raamattu, Matt 7:12). Se on hyvä ja kestävä ohje. Ottakaamme opiksemme siitä.

LÄHTEET

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti A 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Jyväskylä: Gummerus.
- Aaltonen, Heli; Pruuki, Lassi & Saarainen, Pekka 2004. Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Riitta & Vilen, Marika 1999. Nuorenaika. Porvoo: WSOY
- Brummer, Matti & Enckell, Henrik 2005. Lasten ja nuorten psykoterapia. Jyväskylä: WSOY.
- Friis, Leila; Eirola, Raija & Mannonen, Marjatta 2004. Lasten ja nuorten mielen-terveystyö. Helsinki: WSOY.
- Harju, Aaro 2005. Kansalaisyhteiskunta vapaaehtoistoiminnan innoittajana. Teoksessa Marianne Nylund ja Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 58-80.
- Heinonen, Riikka 2008. Kilpailuyhteiskunta ei anna tilaa yhdessä tekemiselle. 2.10. <http://www.avaalehti.fi/02102008/sydanmaanlakka.html>
- Hellsten, Tommy 2003. Vanhemmuus. Vastuullista vallankäyttöä. Helsinki: Kirjapaja.
- Hiila, Helena 2005. Nuoret tarvitsevat vanhempien läsnäoloa. Teoksessa Vahvavanhemmuus. Paras tuki nuoren kasvuun. Jaana Syrjälä (toim.). Helsinki: Väestöliitto, 5-7.
- Hyvinkään seurakunta i.a. Aluetyö; Keravan seurakunta i.a. Savion aluetyö; Tampereen seurakunnat i.a. Yhteiskunnallinen työ / Aluetyö. Viitattu 1.4.2010.
[http://www.hyvinkaanseurakunta.fi/fi/toiminta_ja_palvelut/seurakuntatyo/aluetyo/?id=259;](http://www.hyvinkaanseurakunta.fi/fi/toiminta_ja_palvelut/seurakuntatyo/aluetyo/?id=259)
[http://www.keravanseurakunta.fi/diakonia_savionaluetyo.asp;](http://www.keravanseurakunta.fi/diakonia_savionaluetyo.asp)
<http://www.tampereenseurakunnat.fi/yhteiskunnallinentyo/aluetyo>
- Ijäs, Kirsti 2009. Arvot asuvat kotona. Ajatuksia perhearvoista. Helsinki: Kirjapaja.

- Jokela, Ulla 2001. Monikulttuuristuva lähiö ja yhdyskuntatyön uudet haasteet. Helsingin yliopisto. Sosiaalipolitiikan laitos/sosiaalityö. Pro gradu- tutkielma.
- Kouluterveys 2008: Lohjan kuntaraportti. Luopa, Pauliina; Harju, Hanna; Puusniekka, Riikka; Sinkkonen, Annika; Jokela, Jukka; Kinnunen, Topi & Pietikäinen, Minna. Stakes. Tiedosta hyvinvointia.
- Kumpula, Sinikka & Malinen, Vuokko 2005. Terve ja toimiva parisuhde. Vanhemmuuden kivijalka. Teoksessa Vahva vanhemmuus. Parastuki nuoren kasvuun. Jaana Syrjälä (toim.) Helsinki: Väestöliitto, 43-49.
- Kuokkanen, Ritva ym 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Latvus, Kari 2002. Arjen teologia. Helsinki: Kirjapaja.
- Lehtinen, Ismo & Lehtinen, Tiina 2007. Mikä mättää? Murrosiän muutokset kotona ja koulussa. Helsinki: Edita.
- Lemberg, Robert 2006. Seurakuntalaisten kirkko. Teoksessa Enemmän kuin työmuoto. Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006:3. 9-15.
- Lohjan kaupunki i.a. Kartsan toiminta. Viitattu 29.3.2010.
["http://www.kartsa.net/index.php"](http://www.kartsa.net/index.php)
- Lohjan kaupunki i.a. Lohja lyhyesti. Viitattu 31.3.2010.
<http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=6&alasivu=101&kieli=246>
- Lohjan kaupunki i.a., Muijalan alueen päivähoito. Viitattu 31.3.2010.
<http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=1&alasivu=777&kieli=246>
- Lohjan kaupunki i.a. Muijalan strategialta. Viitattu 14.4.09.
<http://www.lohja.fi/tulevaisuuslinja/default.asp?sivu=145&alasivu=145&kieli=246>
- Lohjan kaupunki i.a., Nummenkylän koulu. Viitattu 6.4.2009.
www.peda.net/veraja/lohja/nummenkyla
- Lohjan kaupunki i.a. Nuorisopoliittinen ohjelma. Viitattu 11.2.2010.
<http://www.lohja.fi/opetusjasivistyspalvelut/nuopo.htm>
- Lohjan seurakunta i.a. Diakoniatyö. Viitattu 10.1.2010. www.lohjanseurakunta.fi
- Lohjan seurakunta i.a. Lohjan seurakunnan strategia. Viitattu 10.1.2010. <http://www.lohjanseurakunta.fi/?sid=40>

- Lohjan seurakunta i.a. Nuorisotyö. Viitattu 10.1.2010. www.lohjanseurakunta.fi
- Lohjan seurakunta i.a. Varhaisnuorisotyö. Viitattu 10.1.2010. www.lohjanseurakunta.fi
- Lähteenoksa, Meri 2008. Viisas arki. Opas yhteisöllisyyteen. Helsinki: Like-kustannus.
- Nieminen, Juha 2003. Vanhempain valvottavista asiantuntijain alysoitaviksi. Teoksessa Nuoruuden vuosisata. Aapola, Sinikka & Kaarninen, Mervi toim. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden seura, 260-281.
- Nikkanen, Seija 2009. Lohjan kaupungin toimistosihteerin suunnittelu- ja jatutkimustoiminta. Henkilökohtainen sähköposti 11.3.2009.
- Nuorten keskus i.a. Saapastoiminta. Viitattu 31.1.2010. http://www.nuortenkeskus.fi/sivu.php?artikkeli_id=60
- Nylund, Marianne 2008. Sosiaalityö jalkautuu alueille. Teoksessa Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla. Roivainen Irene Nylund, Marianne; Korkiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi toim. Jyväskylä: PS-kustannus, 83-84.
- Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Puuronen, Anne & Välimaa, Raili 2001. Nuori ruumis. Helsinki: Gaudeamus.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Roine, Raili; Seppänen, Eeva-Liisa; Siipi Anna-Kaisa 1988. Yksilönä yhteiskunnassa. Sosiaalipoliittika. Helsinki: WSOY.
- Sihvola, Seija 2008. Hyvän tekeminen lisää hyvinvointia. Pääkirjoitus 1.12. Helsingin sanomat i.a. 9.1.2010 <http://www.hs.fi/paakirjoitus/artikkeli/Hyv%C3%A4n+tekeminen+lis>
- Sinkkonen, Jari 2001. Lapsen puolesta. Helsinki: WSOY.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko strategia 2015. Viitattu 10.1.2010. http://www.evl.fi/seurakuntarakenne/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf
- Tampereen kaupunki i.a. Perhe- ja sosiaalipalvelut. Viitattu 7.3.2010. <http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/sosiaalityo/yhdyskuntaty.html>

- Toivonen, Mari 2008. Mansikkapaikka on kuin...hengähdyspaikka arjen keskel-
lä. Teoksessa Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan
asialla? Roivainen, Irene; Nylund, Marianne; Korkiamäki, Riikka &
Raitakari, Suvi toim. Jyväskylä: PS-kustannus, 141-151.
- Uittomäki, Kari 2009. Vanhustenhuollon Uudet Tuulet 1/2009 i.a. Viitattu
30.3.2010. http://www.valli.fi/lehti_1_2009.htm
- Vastuun ja osallisuuden yhteisö. Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010. Viitattu
30.3.2010. [http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/4AD6E32FBC5017DCC
22570C4003AA392/\\$file/Diakonia-strategia-2010.pdf](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/4AD6E32FBC5017DCC22570C4003AA392/$file/Diakonia-strategia-2010.pdf)
- Wahlgren, Anna 2000. Lapsikirja. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1: Toiveita ja ajatuksia mahdollista nuorten kahvilaa kohtaan

1. Mitä kahvilassa voisi olla, mitä voisi tehdä?
2. Mikä olisi mielestänne sopiva viikonpäivä ja kellonaika?
3. Millaisia sääntöjä ja sopimuksia kahvilassa pitäisi olla?
4. Mitä olisitte itse valmiita tekemään kahvilan hyväksi?
5. Muita toiveita/ajatuksia?

LIITE 2 : Vastauksia kyselyyn K-marketilla

1. Mies 18v, ei nähnyt mainosta. Jos olisi nähnyt, olisi ehkä tullut, koska nuorille ei ole Muijalassa paikkaa. Jos järjestettäisiin uudestaan voisi tulla, mutta ei itse olisi vapaaehtoishommista kiinnostunut.
2. Tyttö 15v., oli nähnyt koulun ilmoitustaululla. Ihan hyvä idea, muttei itse halua osallistua, koska ei ole aikaa ja menee kaupungille tapaamaan kavereitaan. Ei tiedä osallistuisiko, jos tilaisuus järjestettäisiin uudestaan.
3. Tyttö 15 v. edellisen kaveri, samat vastaukset.
4. Mies, ei nähnyt mainosta. Ei olisi tullut, vaikka olisi nähnytkin, sillä ei ole aikaa, eikä sen ikäisiä nuoria itsellä.
5. Mies, ei nähnyt mainosta.
Eikä olisi tullut vaikka olisi nähnyt, sillä ei ole sen ikäisiä nuoria itsellä. Ei kiinnosta seurakunnan asiat.
6. Nainen, näki mainoksen. Piti hyvänä ideana, mutta ei osallistunut, sillä itsellä ei ole sen ikäisiä nuoria. Jos olisi, olisi osallistunut.
7. Mies, ei nähnyt mainosta. Ei olisi osallistunut, ei ole aikaa. Muuten kyllä omasta lapsuudesta srk:n varhaisnuorisotyön toiminnasta hyvät muistot ja kokemukset. Vaimo ja nuorin lapsi käyneet perhekerhossa srk-kodilla.
8. Tyttö 15v., ei nähnyt mainosta. Ei ole aikaa. Tarvetta olisi. Voisi tulla, jos järjestettäisiin uudestaan ja sopisi aikatauluun. Ilmoitus näkyvällä paikalla.
9. Tyttö 15v. Samat sanat.
10. Tyttö 15v. Samat sanat.
11. Poika 15v. Samat sanat.
12. Mies, ei nähnyt mainosta. Olisi saattanut osallistua, sillä on aktiivinen seurakuntalainen ja on nuoria itsellä. Toisaalta totesi, että kaikkeen ei ole aikaa. Perheen nuoret olisivat voineet osallistua. Toivoisi joskus jumalanpalveluksia srk-kodille. On osallistunut juhlapyhien kirkkoihin perheen kanssa.
13. Nainen, ei nähnyt mainosta. Jos olisi nähnyt, olisi osallistunut, sillä nuorten tapaamispaikalle on selkeä tarve. Nyt nuoret pyörivät kioskillä ja aiheuttavat häiriötä. Voisi olla jopa vapaaehtoisena. Ei omia nuoria, mutta työskennellyt nuoriso-ohjaajana, nyt eläkkeellä.

14. Poika 15v., ei nähnyt mainosta, eikä kiinnosta, sillä ei ole aikaa.
15. Poika 14v. Ei nähnyt mainosta, mutta ei myöskään kiinnosta. Toivoisi skeitti- ja bmx-ramppia Muijalaan.
16. Tyttö 16v. Näki mainoksen Lindkullassa (keskustassa srk:n nuorten talolla), mutta mainos ei jäänyt mieleen, oli muuta menoa. Itsellä ei ole aikaa, mutta uskoo, että tarvetta toiminnalle olisi ja että vapaaehtoisikin löytyisi. Ehdotti laajempaa mainostamista ja esim. vierailukäyntiä koululle esittelemään ideaa.
17. Poika 15v. Ei nähnyt mainosta, olisi voinut tulla, jos olisi nähnyt. Jos uudelleen järjestettäisiin, voisi osallistua. Mainoksen näkisi ehkä parhaiten ilmoitustaululta (mieluiten kotiovesta).
18. Nainen. Ei nähnyt mainosta, mutta ei olisi osallistunut kuitenkaan, sillä ei ole aikaa, eikä itsellä nuoria. Seurakunnalta toivoisi jumalanpalveluksia joskus kotinurkille myös (Lohjanportin srk-kodille), tai tilaisuuksia illalla 19.00 jälkeen. Ajankohtaisista asioista, laman vaikutuksia, välittäminen, Raamattu-piiri.
19. Mies, oli nähnyt mainoksen Länsi-Uusimaa-lehdessä. Ei tullut, koska omat lapset pieniä. Vaimo osallistuu lasten kanssa päiväkerhoon ja perhekerhoon. Toivoisi ruokailun uudelleen aloittamista, sillä helpottaisi äidin arkea. Samoin lastenhoitoapua, jotta vanhemmat saisivat vapaa-aikaa. Perheenä eivät toivo tilaisuuksia.
20. Kahdeksan nuoren porukka vastasi, että ei ole aikaa vastailta kysymyksiin ja kaasutteli mopoillaan Nälköönlampea kohti.
21. Nainen. Näki mainoksen Länsi-Uusimaa-lehdessä. Ei osallistunut, koska ei koe, että asia olisi hänelle ajankohtainen, koska omat lapset ovat vasta päiväkotikäisiä.
22. Nainen. Ei nähnyt mainosta. Ei koe, että nuorten kahvila koskisi häntä, mutta toivoi lisää toimintaa Muijalan seurakuntakodille kuten lauluiltoja ja jumalanpalveluksia.
23. Mies. Ei nähnyt mainosta. Ei itsellä kiinnostusta vapaaehtoistoimintaan, mutta hänen mielestään nuorten kahvilaa tarvittaisiin, että nuoret saataisiin pois pahan teosta.
24. Mies. Ei nähnyt mainosta. Kannatti nuorten kahvila toimintaa, mutta itse ei kiireiltä ehdi osallistumaan toimintaan.

25. Mies. Ei nähnyt mainosta. Itsellä ei aikaa vapaaehtoistoimintaan, mutta arveli, että vaimo voisi olla kiinnostunut vapaaehtoistoinnasta.
26. Nuori nainen. Oli nähnyt mainoksen koulun ilmoitustaululla. Oli kiinnostunut tulemaan mukaan jos toiminta mahdollisesti alkaa.
27. Nuori mies. Oli kuullut mainoksesta kavereiltaan. Kannatti nuorten kahvilaa, että nuoret saisivat oman tapaamispaikan missä keskustella toisten nuorten kanssa.
28. Nainen. Näki mainoksen Länsi-Uusimaa-lehdessä. Ei kokenut ajankohtaiseksi, koska omat lapset vasta päiväkotikäisiä. Piti kuitenkin nuorille suunnattua paikkaa erittäin tärkeänä ja olisi itsekin kiinnostunut vapaaehtoistyöstä kun aika ajankohtainen.
29. Nainen. Sai mainoksen lapsensa kautta. Ei kuitenkaan kokenut, että kutsumu koski vanhempia. Oli kiinnostunut mahdollisesti vapaaehtoistyöstä.
30. Nainen. Ei nähnyt mainosta. Kokee kaiken seurakuntatyön erittäin tärkeäksi. Kannatti myös nuorten kahvilaa ja olisi itse myös mahdollisesti kiinnostunut tulemaan vapaaehtoiseksi.
31. Nainen. Oli nähnyt mainoksen Länsi-Uusimaa-lehdessä. kokee nuorten kahvilan tarpeelliseksi, mutta ei olisi itse valmis vapaaehtoistyöhön.
32. Mies. Ei nähnyt mainosta. Kokee nuorten kahvilan erittäin tärkeäksi. Itsellä ei kuitenkaan ole lapsia, joten ei olisi valmis vapaaehtoistyöhön.
33. Nainen. Oli kuullut mainoksesta naapurilta. Kiinnostusta toimintaan olisi jos tarvetta tulee. Mielellään olisi valmis joihinkin iltoihin tulemaan vapaaehtoistyöntekijäksi.
34. Mies. Oli nähnyt mainoksen Länsi-Uusimaa-lehdessä. Itsellä ei aikaa toimintaan, koska lasten harrastukset vievät jo suurimman osan vapaaajasta. Kannatti nuorten kahvilaa, koska omat lapset ovat nuoria ja he tarvitsevat kohtaamispaikan.
35. Mies. Ei nähnyt mainosta. Koki nuorten kahvilan erittäin tarpeelliseksi, mutta itse ei ole valmis vapaaehtoistoimintaan.
36. Mies. Ei nähnyt mainosta. Ei koe asiaa tarpeelliseksi, koska nuorille suunnattua toimintaa järjestetään jo eri puolilla kaupunkia.
37. Nainen. Oli nähnyt mainoksen Länsi-uusimaa-lehdessä. Itsellä ei lapsia, mutta kokee seurakunta työn tärkeäksi ja olisi itse myös mahdollisesti kiinnostunut osallistumaan nuorten kahvilan toimintaan.

38. Nainen. Ei nähnyt mainosta. Ei kiinnostusta nuorisotyöhön, koska itsellä vasta alle 1-vuotias lapsi. Kokee kuitenkin, että nuorille pitäisi saada omaa toimintaa Muijalan alueelle.

39. Nuori mies. Ei nähnyt mainosta. Pitää nuorten kahvilaa tarpeellisena. Itse juuri täyttänyt 18-vuotta ja olisi toivonut, että heilläkin olisi ollut paikka jossa kokoontua alaikäisinä.

Lisäksi noin viisitoista nuorta ja aikuista vastasi, ettei heillä ollut aikaa vastata kysymyksiin.

LIITE 3: Mieliopidekirjoitus

Kerranko vielä?

Emme luovuttaneet sittenkään vielä... Pääsimme eräänä toukokuuisena perjantai-iltana Katupalvelu Kartsan mukaan tapaamaan Muijalan nuoria. Kello yhdeksän aikaan löysimme viitisentoista nuorta Nälköönlammelta. Nuoret ilahtuivat silminnähden kartsalaisten saapuessa paikalle. Oli upeaa nähdä, kuinka luottavainen ja luonteva kohtaaminen oli. Meidän oli helppo kysellä nuorilta heidän ajatuksiaan Muijalan nuorten kahvilan suhteen.

Alkuun ajatus siitä, että kahvila toimisi seurakunnan tiloissa tyrmättiin. Juttua jatkettuamme syksyn sateet ja kylmät ilmat sekä mahdollisuus kodin lähetyvillä olevasta lämpimästä tapaamispaikasta alkoi houkuttaa...Kirjasimme nuorten toiveita ylös ja lupasimme olla yhteydessä heihin, mikäli kahvilaa ryhdyttäisiin puuhaamaan.

Vielä halusimme myös tietää, oliko ilmoituksemme huhtikuuisesta kahvilan ideointi-illasta tavoittanut aikuisia. Lähdimme siis tarjoamaan kahvia ja pullaa kyselyn lomassa Lohjanportin K-marketille kauppiaan suostumuksella. Nelisenkymmentä nuorta ja aikuista jäi kanssamme juttusille. Ilmeni, että ilmoitus oli jäänyt monelta huomaamatta ja että tarvetta kahvilalle olisi. Jopa muutama mahdollinen vapaaehtoinenkin ilmaisi kiinnostuksensa kahvilaisännän/ -emännän hommiin.